

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

BAKALÁRSKA PRÁCA

2010

Marcela Orišková

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**KOMUNIKÁCIA O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH
VZŤAHOCH**

Bakalárska práca

Študijný program: Sociálna práca

Školiace pracovisko: Katedra sociálnej práce a sociálnych vied

Školiteľ: PhDr. Dagmar Marková, PhD.

Nitra 2010

Marcela Orišková

Ďakujem mojej školiteľke práce
PhDr. Dagmar Markovej, PhD.
za cenné rady, odborné usmernenie, podporu a pomoc, ktorú mi poskytla pri vypracovaní
bakalárskej práce.

ABSTRAKT

ORIEŠKOVÁ, Marcela: *Komunikácia o sexualite v partnerských vzťahoch*. [Bakalárska práca] – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva; Katedra sociálnej práce a sociálnych vied. – Školiteľ: PhDr. Dagmar Marková, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár (Bc.). – Nitra : FSVaZ, 2010. 40 s.

Témou bakalárskej práce je komunikácia o sexualite v partnerských vzťahoch. Práca je rozdelená na teoretickú a empirickú časť. Teoretická časť je rozdelená do 4 na seba naväzujúcich kapitol. Autorka sa v práci zaoberá problematikou komunikácie v súvislosti so sexualitou v partnerských vzťahoch. V prvej kapitole podáva prehľad základných pojmov, ktoré súvisia s danou problematikou. Definuje pojem komunikácia, venuje sa užšiemu a širšiemu vymedzeniu sexuality a zaoberá sa aj termínom partnerský vzťah. V druhej kapitole sa venuje vybraným aspektom komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch, ako je sexuálna spokojnosť, frekvencia pohlavných stykov, masturbácia, nevera, cybersex, antikoncepcia. V tretej kapitole rozoberá vybrané výskumy o komunikácii o sexualite v partnerských vzťahoch. V poslednej kapitole rozoberá význam sociálnej práce pri riešení problémov v komunikácii so sexualitou. Empirickú časť tvorí prezentácia výsledkov realizovaného prieskumu so zameraním na špecifikáciu vybraných aspektov komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch u mužov a žien v mladšom dospelom veku. Prácu dopĺňa 5 príloh, kde uvádza tabuľky a grafy a v poslednej prílohe je dotazník v jeho plnom znení.

Kľúčové slová:

Komunikácia. Sexualita. Partnerský vzťah. Sexuálna spokojnosť. Pohlavný styk. Masturbácia. Nevera. Cybersex. Antikoncepcia.

THE ABSTRACT

ORIEŠKOVÁ, Marcela: *Communication about sexuality in partnerships*. [Bachelor work] – Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care; Department of Social Work and Social Sciences. - Supervisor: PhDr. Dagmar Marková, PhD. Degree of professional qualification: Bachelor (Bc.). – Nitra : FSVaZ, 2010. 40p.

The theme of this bachelor work is communication about sexuality in partnerships. This work is divided to theoretical and empirical part. Theoretical part consists of 4 follow-up chapters. The author is dealing with the problem of communication in connection with sexuality in partnerships. The first chapter provides us with an overview of basic terms connected with this topic. It defines the term communication, partnership; it deals with narrow and wider definition of the sexuality. The second chapter deals with selected aspect of communication about sexuality in partnerships, as well as sexual satisfaction, frequency of sexual intercourse, masturbation, infidelity, cybersex and birth control. The third chapter analyzes selected researches about communication about sexuality in partnerships. The last chapter analyzes importance of social work at solving of problem in communication about sexuality. Empirical part consists of presentation of realized research oriented on specification of selected aspects of communication about sexuality in partnerships in case of men and women of younger adult age. The work is supplemented by 5 attachments, where we present tables and diagrams. The last attachment is a questionnaire in its full form.

Key words:

Communication. Sexuality. Partnership. Sexual satisfaction. Sexual intercourse. Masturbation. Infidelity. Cybersex. Birth control.

OBSAH

ÚVOD	9
1 DEFINOVANIE POJMOV	10
1.1 Komunikácia	10
1.2 Definície a prístupy k problematike sexuality	11
1.3 Partnerský vzťah	13
2 VYBRANÉ ASPEKTY KOMUNIKÁCIE O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH	16
2.1 Sexuálna spokojnosť	16
2.2 Frekvencia pohlavných stykov	16
2.3 Masturbácia	17
2.4 Nevera	18
2.5 Cybersex	20
2.6 Antikoncepcia	22
3 VYBRANÉ VÝSKUMY O KOMUNIKÁCII O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH	24
4 VÝZNAM SOCIÁLNEJ PRÁCE PRI RIEŠENÍ PROBLÉMOV V KOMUNIKÁCII SO SEXUALITOU	25
5 PRIESKUM VYBRANÝCH ASPEKTOV KOMUNIKÁCIE O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH	27
5.1 Ciele a otázky prieskumu	27
5.2 Metódy prieskumu	27
6 VÝSLEDKY	29
6.1 Komunikácia mužov s partnerkou o svojej a partnerkinej sexualite	31
6.2 Komunikácia žien s partnerom o svojej a partnerovej sexualite	32
6.3 Vyhodnotenie otvorených otázok o komunikácii o sexualite v partnerskom vzťahu	33
6.4 Zhrnutie výsledkov výskumu	43

7 DISKUSIA	45
ZÁVER	48
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	49
PRÍLOHY	52
Príloha A Rozdelenie respondentov/respondentky podľa náboženského presvedčenia a súčasného sexuálneho životného štýlu	53
Príloha B Počet trvalých sexuálnych vzťahov u mužov/žien	54
Príloha C Komunikácia mužov s partnerkou o svojej a partnerkinej sexualite	55
Príloha D Komunikácia žien s partnerom o svojej a partnerovej sexualite	57
Príloha E Dotazník	59

ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK

<i>Graf 1</i>	Počet trvalých sexuálnych vzťahov u mužov	54
<i>Graf 2</i>	Počet trvalých sexuálnych vzťahov u žien	54
<i>Graf 3</i>	Spokojnosť s komunikáciou s partnerkou o vašom sexuálnom živote	56
<i>Graf 4</i>	Spokojnosť s komunikáciou s partnerom o vašom sexuálnom živote	58
<i>Tab. 1</i>	Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa pohlavia	29
<i>Tab. 2</i>	Priemerných vek respondentov/respondentiek	29
<i>Tab. 3</i>	Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa dosiahnutého vzdelania	29
<i>Tab. 4</i>	Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa sexuálnej orientácie	30
<i>Tab. 5</i>	Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa náboženského presvedčenia	53
<i>Tab.6</i>	Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa súčasného sexuálneho životného štýlu	53
<i>Tab. 7</i>	Komunikácia mužov s partnerkou o jednotlivých aspektoch svojej sexuality	55
<i>Tab. 8</i>	Komunikácia mužov s o jednotlivých aspektoch partnerkinej sexuality	55
<i>Tab. 9</i>	Dôležitosť komunikácie o jednotlivých aspektoch sexuality u mužov	55
<i>Tab. 10</i>	Komunikácia žien o jednotlivých aspektoch svojej sexuality	57
<i>Tab. 11</i>	Komunikácia žien o jednotlivých aspektoch partnerovej sexuality	57
<i>Tab. 12</i>	Dôležitosť komunikácie o jednotlivých aspektoch sexuality u žien	57
<i>Tab. 13</i>	Analýza odpovedí na otázku: „Čo považujete za neveru partnera/partnerky.“	39
<i>Tab. 14</i>	Analýza odpovedí na otázku: „O akej téme o sexualite sa rozprávate s partnerom/partnerkou najradšej.“	41
<i>Tab. 15</i>	Analýza odpovedí na otázku: „O akej téme o sexualite by ste sa chceli s partnerom/partnerkou rozprávať.“	42
<i>Tab. 16</i>	Analýza odpovedí na otázku: „O čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite najčastejšie rozprávate.“	44
<i>Tab. 17</i>	Analýza odpovedí na otázku: „O čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite nikdy nerozprávate.“	45
<i>Tab. 18</i>	Analýza odpovedí na otázku: „Čo považujete za najdôležitejšiu tému o sexualite vo vzťahu.“	46
<i>Tab. 19</i>	Analýza odpovedí na otázku: „O čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite najčastejšie hádate.“	48

ÚVOD

Sexualita je v dnešnej dobe veľmi diskutovanou témou. V televízii, v časopisoch a v interpersonálnej komunikácii sa stretávame s jej rôznymi formami. Je to veľmi zaujímavá téma pre mladých, ale aj starších ľudí. Mladí ľudia sa začínajú už v pubertálnom veku zaujímať o sexualitu ako takú. Táto téma nás zaujala, pretože je momentálne veľmi aktuálna. Je veľa partnerov, ktorým sa rozišli cesty kvôli tomu, že nevedeli ako majú spolu komunikovať, možno aj o sexuálnych témach.

Komunikácia o sexualite je veľmi dôležitá v partnerskom vzťahu. Partneri by o svojej sexualite mali vedieť všetko, aby sa zachovali správne, keď bude druhý partner v ťažkej životnej situácii alebo ho bude trápiť niečo z ich milostného života. Viacerí autori poukazujú na dôležitosť otvorenej komunikácie v partnerskom vzťahu. Otvorená komunikácia je základom harmonického partnerstva.

Z hľadiska štruktúry je práca rozdelená do dvoch častí: teoretickej a empirickej.

Teoretická časť pozostáva zo štyroch kapitol, ktoré sa zaoberajú definíciou základných pojmov, výskumami o sexualite a významom sociálnej práce o komunikácii o sexualite v partnerskom vzťahu.

V empirickej časti práce sme sa zamerali na zistenie komunikácie o vybraných aspektoch sexuality - o čom sa o sexualite partneri rozprávajú vo vzťahu, ako veľmi je pre nich dôležité sa o sexualite rozprávať, ako často sa o vybraných aspektoch sexuality rozprávajú. Sústreďujeme sa aj na rozdiely v komunikácii o sexualite medzi mužmi a ženami. Zamerali sme sa na mladší dospelý vek, pretože si myslíme, že táto veková hranica sa „nehanbí“ o sexuálnych témach rozprávať. Aj keď návratnosť našich dotazníkov nehovorí o tejto skutočnosti. Na zisťovanie odpovedí respondentov/respondentiek sme použili metódu dotazníka, ktorý obsahoval identifikačné, otvorené aj škálované otázky. Anonymita dotazníka nám ponúkla rôznorodosť odpovedí respondentov/respondentiek. Z výsledkov odpovedí sme zistili, že o mnohých „sexuálnych“ témach sa v partnerstvách otvorene nekomunikuje. Muži z nášho výskumu považujú za dôležité komunikovať s partnerkou o masturbácii, naproti tomu ženy túto tému považujú za málo dôležitú. Rozprávať sa o prvom pohlavnom styku a bývalom sexuálnom živote partnera/partnerky je málo dôležité pre respondentov aj respondentky z nášho výskumu. Respondenti uviedli, že najčastejšie sa s partnerkou rozprávajú o sexuálnych polohách a respondentky uvádzali sexuálnu spokojnosť.

1 DEFINOVANIE POJMOV

1.1 Komunikácia

Slovo komunikácia sa vyvinulo z latinského *communicare*, ktorého význam je robiť niečo spoločným, radiť sa, rokovať, zhovárať sa. Komunikácia je ideálna vtedy, keď obaja komunikanti dobre ovládajú dorozumievací kód. Stupeň ovládania kódu závisí od toho, ako sú si komunikanti blízki a ako dobre sa navzájom poznajú (Škvareninová, 1995, s. 7-8).

Bukovská (2006, s. 5-6) komunikáciou rozumie „každú interakciu, ktorá sa týka nielen kontaktu ľudí medzi sebou, ale i výmenu napr. písomných informácií, kontakty so zvieratami, ale i s neživými systémami“. Podľa nej sa človek utvára a existuje vo vzájomnom pôsobení s okolitým svetom. Ak komunikácia z rôznych dôvodov nefunguje, nielenže to prežívame nepríjemne, ale odrazí sa to fyzickými príznakmi, ako je napätie, svalová stuhnutosť, bolesti hlavy, žalúdka a pod.

Podľa Janáčkovej (2009, s. 11) je komunikácia definovaná ako „podávanie informácie prostredníctvom signálov a prostriedkov: ústne, písomne, mimikou, gestami a ďalším neverbálnym správaním“.

Komunikáciu delíme na dva základné typy:

➤ *Neverbálnu komunikáciu* – jedná sa o vývojovo starší typ komunikácie a funguje z väčšej časti automaticky. Ako prostriedky komunikácie používa rôzne spôsoby správania, napr. gestá, mimický výraz a pod. Medzi jej formy patria tiež pohľady, ktoré majú význam spätnej väzby. Tento spôsob komunikácie sa horšie ovláda vôľou a ľahko tak môže prezradiť ozajstný pocit alebo zámer komunikujúceho.

➤ *Verbálnu komunikáciu* – táto forma komunikácie je závislá na znalosti reči. Táto oblasť je vývojovo mladšia a z pohľadu nášho vedomého ovplyvňovania viac ohybná zložka komunikácie. Dobrá slovná komunikácia by mala byť konkrétna, zrozumiteľná a vedená s dôrazom na to, že je vždy vyjadrením pocitov, názorov toho jedného človeka (Bukovská, 2006, s.5-6).

Gabura a Pružinská (1995, s. 31) hovoria, že: „.....základným predpokladom primeranej komunikácie je umenie počúvať.“ Ako významnú zložku komunikácie okrem slov uvádzajú *neverbálnu komunikáciu* (mimoslovnú). Táto komunikácia je staršia, preto ju často využívame nevedomelo.

A. Berne (In Hargašová, Novák, 2007. s. 81-83) vytvoril *transakčnú analýzu* – teóriu osobnosti a teóriu komunikácie, ktorá je zrozumiteľná každému a môže partnerom pomôcť

odstrániť komunikačné chyby. *Teória komunikácie* sa sústreďuje na *verbálnu a neverbálnu zložku*. *Neverbálna komunikácia* úzko súvisí s emocionálnym prežívaním. Dotyky, pohľady a farba hlasu patria k najúžasnejším komunikačným prostriedkom v intímnych vzťahoch. Nespokojnosť v partnerských vzťahoch sa prejavuje kritikou a výhradami. V otvorenej, priamej komunikácii môžu partneri hľadať riešenie. Párová komunikácia má svoje špecifické stránky, rešpektujú sa hranice intimity. Partneri sa musia naučiť čítať rôzne neverbálne signály a reagovať na ne, aby predišli budúcemu manželskému nešťastiu. Celmerová (1990, s. 99-100) podotýka: „...otvorene hovoriť, získavať jasné spätné informácie od partnera umožňuje obom stranám, aby sa v takomto zväzku cítili bezpečne. Obaja vedia, že ako to, čo spôsobilo radosť partnerovi, tak to, čo mu spôsobilo bolesť, bude takmer ihneď vyjadrené. Keď otvorene vyjadrujeme vlastné pocity, je dôležité, aby sme tomu druhému konkrétne povedali svoj názor na jeho správanie.“

Podľa Cibulca (1984, s. 218) komunikáciu ovplyvňuje sociálna inteligencia partnerov. Je to schopnosť a umenie utvárať, udržiavať a posilňovať vzťahy medzi ľuďmi na takej úrovni, aby predstavovali priaznivé ovzdušie pre konštruktívne spôsoby riešenia všetkých otázok, činností a problémov medzi ľuďmi a predovšetkým medzi partnermi. Dobrá sociálna inteligencia zaväzuje usilovať o pochopenie toho druhého, mať k nemu priateľský postoj, nesnažiť sa ho zneužívať pre svoj prospech.

V našej práci sa stotožňujeme s definíciou komunikácie, ktorú podáva Celmerová „...keď otvorene vyjadrujeme vlastné pocity, je dôležité, aby sme tomu druhému konkrétne povedali svoj názor na jeho správanie.“ V partnerstve je veľmi dôležitá otvorená komunikácia. Partneri by sa mali rozprávať o všetkom, čo prežívajú, či je to dobré alebo zlé. Uzatvárať sa do svojho vnútra, keď nás partner raní a nepovedať mu o svojich pocitoch môže priniesť do budúcnosti obrovské problémy vo vzťahu. Otvorenosť a komunikácia je základom vyváženého partnerstva.

1.2 Definície a prístupy k problematike sexuality

Marková (2007a, s. 14-17) hovorí, že k sexualitám možno v súčasnosti pristupovať z hľadiska dvoch prístupov: *esencialistického a konštruktivistického*. Podľa predstaviteľov a predstaviteľiek sociálneho konštruktivismu sú sexuality plynulým produktom ľudských činov. Esencialisti a esencialistky zdôrazňujú nemenný výsledok biológie tela, resp. vrodený sexuálny pud. To, čo nazývame sexualitou/sexualitami, je odzrkadlením postojov a hodnôt, ktoré spolupôsobia v spoločnosti. Individuálne potreby, postoje a spôsoby správania sú výsledkom procesu socializácie. Naše sexuálne životy sú ovplyvnené sociálnymi normami,

a to bez ohľadu na to, či sú škodlivé alebo prospešné. Významy, ktoré priradujeme správaniu a okolnostiam, tvarujú naše reality. Tvoria základ nielen toho, čo robíme, ale aj toho, čo vnímame, cítime a myslíme si. *Esencialistický prístup* vychádza z toho, že presne vieme, čo sexualita je a že je tu ideálna sexualita založená na potrebe reprodukcie, v skutočnosti existuje mnoho sexualít alebo spôsobov byť sexuálny/a. Sexuality sa výrazne odlišujú v orientácii, túžbe, pocitoch a dojmoch. Každá osoba môže mať rozdielne túžby po telesnom kontakte, emocionálnej intimite, sexe a odlišný pohľad na atraktivitu inej osoby (Marková, 2007a, s. 14 -17).

Podľa Ondrejkooviča (2007, In Marková, 2008a, s. 137) je „sexualita človeka vysoko komplexný jav, do ktorého sa premietajú takmer všetky individuálne i sociálne skúsenosti človeka, úroveň jeho poznania, osobnostná štruktúra a kvalita jeho života. Sexuálny život možno považovať za jej integrálnu zložku kultúry, ktorá je poznačená *trvalou* dispozíciou k vzniku pohlavných vzťahov a formovaním sa nielen ako erotika, t.j. ako špecificky ľudský spôsob prežívania intenzívneho pohlavného vzťahu, zameraného na konkrétny alebo abstraktný objekt, ale aj ako *inštitucionalizácia pohlavných rol*“.

Bianchi (2005, s. 2) podotýka: „Sexualita je centrálnym aspektom ľudského bytia počas celého života jednotlivca a zahŕňa pohlavie, rodovú identitu a rodové roly, sexuálnu orientáciu, erotiku, pôžitok, intímnosť a reprodukciu. Sexualita je prežívaná a vyjadruje sa v myšlienkach, predstavách, túžbach, názoroch, postojoch, hodnotách, správani, sexuálnych praktikách, rolách a vzťahoch. Aj keď sexualita môže zahŕňať všetky tieto dimenzie, nie každý jednotlivec ich prežíva a vyjadruje v úplnosti. Sexualitu ovplyvňuje interakcia biologických, psychologických, sociálnych, ekonomických, politických, kultúrnych, etických, právnych, historických a náboženských, či spirituálnych faktorov“.

Bosá (In Cviková, Juráňová, 2003, s. 114) hovorí: „...sexualita stále predstavuje určité tabu, ale zároveň je stredobodom záujmu. Spája sa so súkromným, často hlbokým intímnym prežívaním, ale na druhej strane dochádza k „sexualizovaniu“ všetkých oblastí života jedinca.“

Podľa Klimenta et al. (1990, s. 11) je sexualita „súhrnom intelektuálnych, emocionálnych, psychických a pudových faktorov, podliehajúcich zložitému individuálnemu vývinu od detstva po starobu.“

Jednu z kategorizácií definícií sexuality predložil Lukšík a Supeková (2003, In Marková, 2007b, s. 12), ktorí rozlišujú užšie a širšie definície sexuality. Sexualitu užšie možno podľa týchto autorov vymedziť ako biologickú dimenziu ľudského rodu a ľudského jedinca spojenú s reprodukciou. Užšie pohľady na sexualitu hovoria, že sexualita je biologická,

prokreatívna, pudová a je potrebné ju držať pod kontrolou; je intímna a pre dospelých, deti sú v tomto smere nevinné.

Širšie vymedzenie sexuality je podľa Lukšička a Supekovej (2003, In Marková, 2007b, s. 13) individuálna, sociálna, politická dimenzia ľudského bytia spojená s atraktivnosťou a reprodukciou. Sexualita je autonómna, vzťahová, súčasťou osobnej a sociálnej identity, je sociálne, kultúrne a technologicky podmienená, vytváraná, realizovaná a že existuje viacero sexualít.

Lenczová (2001, s. 29) hovorí, že „sexualita sa vzťahuje na pochopenie a prijatie seba ako muža alebo ženy, na vzťahy k ostatným mužom a ženám v spoločnosti, aj na intímny vzťah ku konkrétnej blízkej osobe partnera“. Sexualita je schopnosť nadviazať a udržať intímny vzťah na báze vzájomného dávania.

V našej práci vychádzame z definície sexuality, ktorú podotýka Bianchi, že „sexualita je centrálnym aspektom ľudského bytia počas celého života jednotlivca a zahŕňa pohlavie, rodovú identitu a rodové roly, sexuálnu orientáciu, erotiku, pôžitok, intímnosť a reprodukciu.“ Sexualitu berieme ako centrálny aspekt ľudského bytia počas celého života jednotlivca. Stotožňujeme sa aj s tým, že aj keď sexualita je prežívaná a vyjadruje sa v dimenziách ako sú myšlienky, predstavy, túžby atď., tak nie každý jednotlivec ich prežíva a vyjadruje v úplnosti.

1.3 Partnerský vzťah

Partnerský vzťah je jedným z najlepších prostriedkov, ktoré nám umožňujú naplňať naše poslanie na zemi, ktoré sme – každý z nás dostali od Boha. Hlboké intímne spoločenstvo s iným človekom, ktorému dovoľíme mať účasť na svojom živote, myslení, cítení, na svojich najskrytejších obavách, problémoch, túžbach i radoch. Základom dobrých partnerských vzťahov je vzájomná komunikácia, priateľstvo, tolerancia, dôvera, istota, zmysel pre humor, rovnaké záľuby. Kým človek nájde toho, s kým sa rozhodne uzavrieť manželstvo, resp. s ním žiť a mať deti, môže prejsť týmito fázami vzťahu aj niekoľkokrát. Nie je ľahké rozoznať krátkodobé poblúznenie od vzťahu, ktorý sa stane trvalým. Mnoho párov vníma šťastie, lásku a sex ako veľmi príjemné dary života a nechce si ich kaziť myšlienkami na praktické problémy spoločnej budúcnosti. Práve rozhovory na rôzne témy, umožnia partnerom lepšie sa poznať, vyjasniť si očakávania, vysloviť svoje potreby a požiadavky, ciele i názory a porovnať, čo kto pokladá v živote za najdôležitejšie. (Prevendárová, 1995).

Podľa Roussela (1992) v partnerských vzťahoch je zamilovanie nahradené milostným citom a o ňom sa medzi partnermi nehovorí. Láska začala byť chápaná ako prekážka, s ktorou nie je ľahké sa pri ukončení vzťahu vyrovať. Dvojica by chcela byť priehľadným nekomplikovaným zväzkom, rovnocennými partnermi diskutujúcimi o svojich citoch a svojich predstavách.

Partnerský vzťah prechádza rôznymi fázami, v ktorých sa mení forma lásky medzi partnermi, spôsob ich vzájomnej komunikácie, či potreby, ktoré si navzájom uspokojujú. Partneri by si mali uvedomiť, že partnerský vzťah nie je počas jeho trvania rovnaký, ale sa v priebehu času mení. Od zamilovanosti, kde vnímame u partnera/partnerky len pozitívne stránky prechádza až do reálnejšieho vzťahu, kde si začíname všimnúť aj jeho/jej nedostatky resp. negatívne stránky. Ak sa partneri nedokážu vyrovať s touto skutočnosťou, tak to môže do budúcnosti priniesť negatívne dôsledky príp. rozpad vzťahu. Ak sa rozhodneme pre konkrétneho partnera/partnerku a v priebehu vzťahu zistíme negatívne stránky jeho/jej osobnosti, tak by sme sa už na začiatku tohto zistenia mali rozhodnúť, či dokážeme partnera/partnerku „brať“ aj s týmito skutočnosťami. Ak tieto negatívne stránky nedokážeme prekonať, tak najracionálnejším riešením je rozchod.

Podľa Giddensa (1993, In Katrňák, 2000, s. 309-311) „súvisí podoba moderných partnerských vzťahov s procesom transformácie intimity. Na pozadí vzniku modernej spoločnosti dochádza k pozastaveniu špecifickej oblasti života, ktorú vyplňujú medziľudské vzťahy emocionality, pravdy a osobnej náklonnosti. Stabilitu partnerského vzťahu, v tradičnej spoločnosti zaisťované ekonomickými podmienkami, posilňuje od konca osemnásteho storočia práve jeho intímny rys. Moderní partneri volia stratégie získavania dôvery, stratégie sebaotvárania sa. V centre moderných partnerských vzťahov stoja sexuálne vzťahy. Človek sa pýta sám seba, čo cíti a partnera/partnerky, čo cíti k nemu. Vníma sexualitu, ako vlastnosť, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou moderného ja“.

Katrňák (2000, s. 311) podotýka, že „v modernej spoločnosti sme nositelia sexualít; už nie sme tými, ktorých sexuálne správanie môže nadobúdať najrôznejšie podoby, ale sme definovaní ako heterosexuáli, homosexuáli alebo bisexuáli. Významy, ktoré sú spojené s týmito definíciami nie sú obmedzené len na oblasť sexuálneho správania, ale zasahujú jednotlivcov aj v iných spoločenských sférach moderného života“.

Homosexualita sa bez predsudkov a ideologických obmedzení začala odborne skúmať v minulom storočí. Američan Alfred Kinsey na základe rozhovoru s niekoľkými tisíckami mužov a žien stanovil, že asi 4 % ľudí je sexuálne zameraných na osoby rovnakého pohlavia, pričom ale skúsenosť s homosexuálnym stykom má podstatne viac ľudí. Avšak

podľa českých výskumov sexuálneho správania obyvateľstva z rokov 1993 a 1998 sa za homosexuálov považuje 2 % mužov a žien a 3 % mužov a žien majú jednu alebo viac homosexuálnych skúseností. Podľa Weissa (2006) je sexuálna orientácia záležitosťou vrodenu a homosexuálne zameranie sa nedá „naučiť“ a nedá sa ani „vyliečiť“. Je jednou z variácií ľudskej sexuality.“

Podľa Giddensa (1993, s. 14) je „homosexualita proces s veľkými dôsledkami pre celkový sexuálny život.“ Sexuálny život sa stáva časovo voľný. Kinseyho inštitút publikoval v roku 1990 prípad 65 ročného muža, ktorému zomrela manželka a ich manželstvo bolo šťastné 45 rokov. Tento muž sa rok po manželkinej smrti zamiloval do iného muža. Podľa jeho svedectva ho nikdy nepriťahovali muži. Teraz keď je sám sleduje svoju sexuálnu orientáciu úplne otvorene a nebráni sa jej (Giddens, 1993, s. 14).

Z prípadu, ktorý popísal Kinsey vyplýva, že sexuálna orientácia sa môže prejaviť v akomkoľvek veku. Je skrytá hlboko v človeku, v jeho vnútri. Ak človek zistí, že sa mu počas života zmení sexuálna orientácia, mal by to prijať ako fakt. Ak sa s touto zmenou nevyrovná, tak sa môže trápiť celý život a bude to mať pre neho deštruktívne následky.

Podľa Markovej (2007a, In Vašátková, Loukotová, 2007, s. 189-198) heterosexualita určuje mnohé sociálne normy a hodnoty. Heterosexuálne inštitúcie ako je manželstvo alebo rodina sú chápané ako prirodzené. Sú považované za jediné možné, alebo sú predlohou pre neheterosexuálne vzťahy.

V súčasných západných spoločnostiach môžeme pozorovať vedľa modernej podoby partnerských vzťahov zárodoky nových partnerských stratégií. Tým, že partnerské vzťahy nie sú budované na spoločnej zdieľanej intimite, stávajú sa krehkými a prechodnejšími. Na druhej strane však vedú k omnoho väčšej partnerskej tolerancii, rešpektu a vzájomnému uznaniu (Katrňák, 2000, s. 311).

Schmidt et al. (2003, In Marková, 2007b, s. 86) rozlišujú štyri formy vzťahov, v ktorých si muži a ženy organizujú svoje sexuálne vzťahy:

1. single – žiadny trvalý vzťah, sám/sama,
2. oddelené spolužitie – trvalý vzťah, oddelené bývanie,
3. nezosobášené spolužitie – trvalý vzťah, bývanie spolu,
4. manželstvo – trvalý vzťah, zosobášení.

2 VYBRANÉ ASPEKTY KOMUNIKÁCIE O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH

2.1 Sexuálna spokojnosť

Lukšík a kol. (1999, In Marková, 2007b, s. 118) ju definuje ako: „...viac či menej vnútornú psychickú (a uvedomovanú) a menej či viac vonkajškom predpísanú kategóriu hodnotenia sexuality.“

Podľa Celosvetového prieskumu kvality sexuálneho života realizovaného pod záštitou značky Durex, ktorý prebiehal v auguste a septembri 2006 v 26 krajinách sveta a zúčastnilo sa ho viac ako 26 000 respondentov je so svojim sexuálnym životom spokojných 46 % z nás. V celosvetovom merítku sme neboli na tom až tak zle. Globálne len 44 % respondentov uviedlo, že je v tomto ohľade úplne spokojných. Obyvatelia západnej Európy boli na tom ešte o niečo horšie. Uspokojenie zo svojho sexuálneho života dalo najavo len 38 % z nich. Najhoršie bola na tom oblasť východnej Ázie, kde je iba 35 % opýtaných spokojných so svojim sexuálnym životom, čo predstavuje absolútne najväčšie sexuálne neuspokojenie na svete. Naopak najšťastnejší boli obyvatelia Afriky so 66 % kladných odpovedí. Hneď za nimi sa umiestnili národy oboch amerických kontinentov. Až 48 % z nich vnímalo svoje aktivity na poli sexu úplne pozitívne (Celosvetový prieskum kvality..., 2007).

2.2 Frekvencia pohlavných stykov

Podľa Kratochvíla (1985, s. 144) „zdrojom rozporov pri bezporuchovom priebehu sexuálneho styku a normálnej sexuálnej funkcii oboch partnerov bývajú odlišné požiadavky partnerov na frekvenciu stykov. V mladých manželstvách sa častejšie stretávame s väčšími požiadavkami muža, keď muž chce napr. styk denne a žene by styk vyhovoval jedenkrát za týždeň. Je potrebné viesť oboch manželov k pochopeniu partnera, aby jeho požiadavky prestali považovať za schválňosť alebo sebeckosť. Partner, ktorého požiadavky na frekvenciu stykov sú nižšie, sa môže snažiť vyhovieť, ale riskuje, že pri častom nútení sa k výkonu, bude jeho potešenie klesať. Môže narastať nechť až odpor k styku. Niektorí autori zastávajú požiadavky, že k styku má dochádzať len vtedy, keď majú obaja partneri chuť a frekvencia styku sa má riadiť podľa partnera, ktorý má menšiu chuť na sex“.

Milovanie je považované za intímny spôsob kontaktu medzi dvoma ľuďmi. Pohlavný styk by mal byť prejavom vzájomnej dôvery a lásky medzi partnermi. Mal by umožňovať hlboké vnímanie vzájomnej lásky a túžby.

V priebehu manželstva dochádza v sexuálnej reaktivite (spôsob, priebeh) manželov k zmenám, ktoré súvisia s vekom. V mužskej sexualite dochádza v zrelom veku postupne k znižovaniu intenzity a naliehavosti pohlavného pudu, k pomalším nástupom erekcie, k menšej pevnosti a spoľahlivosti erekcie, k pomalšiemu nástupu a občasnému vynechaniu ejakulácie. U ženy sa niekedy záujem o sexuálny život zvyšuje. Menej skúsená žena sa naučila mať orgazmus, prestala mať zábrany a má väčšiu schopnosť sexuálnych prežitkov a chce byť uspokojená. Pri klimakterickej precitlivenosti a sklone k depresívnym náladám niekedy žena potrebuje viac prejavov, ktorými by jej partner dával najavo, že o ňu stále ešte stojí a že ju má rád. U niektorých žien dochádza tiež k poklesu sexuálnej reaktivity a snažia sa pohlavný styk s pribúdajúcim vekom obmedziť (Kratochvíl, 1985, s. 154-155). Aby sex prinášal partnerom príjemné pocity a naplňoval ich očakávania, mali by o svojich pocitoch a prežívaní spolu komunikovať, povedať si, čo majú a nemajú radi. Postupne sa učia a spoznávajú reakcie svojho tela na rozličné spôsoby stimulácie. Niektoré dvojice sa milujú v jednej polohe, iné svoje milovanie obmieňajú a radi experimentujú. Vyžaduje si to však vzájomnú dôveru, poznanie, rešpekt, vzájomnú dohodu o hraniciach v sexe.

Podľa Klimenta (1990, s. 29) „...pre vývin sexuálnej funkcie človeka sú dôležité biologické a fyziologické činitele predovšetkým vek, konštitučný typ organizmu – temperament a jeho vlastnosti. Zo spoločenských činiteľov je to prostredie a v ňom formujúce vplyvy ako sú vzdelanostná úroveň a životný štýl. Životné obdobie mladosti prechádza do stredného veku a ten vyúsťuje do zrelého veku. Organizmus postupom času stráca svoju životaschopnosť, čím sa mení aj duševný život človeka.“

Bez ohľadu na vek a skúsenosti majú niektorí ľudia sexuálne problémy (predčasný výron semena, problémy s erekciou, orgazmom, bolestivou súložou), ktoré sa dajú v partnerskom vzťahu založenom na skutočnej láske a porozumení prekonať komunikáciou alebo s pomocou odborníkov/odborníčok.

2.3 Masturbácia

V súčasnosti masturbácia koexistuje s partnerským sexom. U 30-ročných mužov, ktorí uviedli, že žijú v trvalom vzťahu, je 44 % všetkých sexuálnych aktov masturbačných, aj u tých, ktorí sú s častotou partnerskej sexualita spokojní (Marková, 2007b, s. 72).

Výskumné zistenia Schmidta (2003, In Marková, 2007b, s. 72) hovoria o nasledovných zmenách:

- podľa 4 % 30-ročných mužov a žien by sa „masturbácia nemala vyskytovať v trvalých vzťahoch“,

- podľa 79 % 30-ročných mužov a žien je „masturbácia samostatná forma sexuality, ktorá v trvalých vzťahoch môže byť praktizovaná nezávisle od toho, ako často majú spolu partneri sex“.

Aj keď v našich podmienkach ide (ešte stále) o celospoločenské tabu, odborníci paradoxne potvrdzujú, že masturbuje takmer každý človek. Dokazujú to aj výsledky rozsiahleho výskumu z konca 20. storočia. K masturbácii sa podľa nich viac a častejšie uchýľujú muži. Až 94 % mužov prezradilo, že v priebehu svojho života masturbovali, pričom s občasnou masturbáciou pokračujú aj po svadbe. V prípade druhého pohlavia masturbáciu priznalo 70 % všetkých žien. Tie však podľa spomínaných výskumov zvyknú masturbovať najčastejšie do 21. roku života. Ani masturbácia v neskoršom veku však nie je ničím výnimočným, veľmi často ju praktizujú aj ľudia nad päťdesiat rokov (Masturbácia, 2010).

2.4 Nevera

Samotná definícia toho, čo už je nevera a čo ešte nie, ženie do prudkej hádky ne jeden pár. Všeobecne prijímaná definícia nevery ako pohlavného styku s človekom mimo váš aktuálny partnerský zväzok, okamžite naráža na hlasy tých ktorým stačí bozk, aby v nich „vzblkla“ žiarlivosť a svojho partnera obvinili z nevery (Janiš, Horká, 2009, s. 34).

V manželských poradniach je najčastejšou príčinou konfliktov vo vzťahu žiarlivosť. Z rozprávania párov, ktoré navštevujú poradne žiarlivosť sťažuje ich vzájomné porozumenie a ničí hlboké citové zväzky. Čo býva príčinou žiarlivosti? Na začiatku partnerského vzťahu je pocit žiarlivosti prirodzený a pochopiteľný. Puto, ktoré sa medzi dvomi ľuďmi vytvára je krehké, preto partneri pociťujú strach a nepokoj. Postupne sa partneri lepšie spoznávajú a trávajú spolu veľa času, žiarlivosť sa občas prejaví, ale po chvíľke zmizne. Láska po čase dozrieva a vzájomné zväzky sa upevňujú. Medzi partneri sa vytvára dôvera. Pacienti alebo pacientky z manželských poradní rozprávajú, že veľa rokov zápasili s pocitom žiarlivosti, pretože rovnako sa správala ich matka. Nastáva situácia, že partneri alebo partnerky dokazujú svojim „polovičkám“, že sú im neverní. Stáva sa, že podozrenie z nevery je pokusom o zastretie vlastnej nevery. Otázka, ktorá sa nám vynára znie: „Prečo sme neverní?“ Príčina väčšiny nevier sa nachádza v nedostatku uspokojovania duševných a telesných potrieb. Partneri sa od seba stále viac vzdávajú, síce žijú spolu, ale

v skutočnosti prežíva každý zvlášť dôležité veci, ktoré by mali prežívať spolu. Nevera je najčastejším výsledkom a nie príčinou rozkladu spolužitia (Celmerová, 1990, s. 74-80).

V kresťanskom prostredí je nevera stotožňovaná s cudzoložstvom. Riegerov náučný slovník (1862, 2 diel, str. 145) vymedzuje cudzoložstvo, že „jest úmyslné telesné obcovanie osoby oddanej s jinou neoddanou, jakož i svobodné s osobou oddanou. Nejen rušení věrnosti manželské, nýbrž i veřejné mravopochestnosti v cizoložství obsažené bylo příčinou, že za starých časů nejpřísnějšími tresty stíháno bývalo.“

Ottov náučný slovník (1892, V.diel, str. 418) pojem nevera nepozná, naopak sa tu píše o pojme cudzoložstvo a vymedzuje ho ako „mimomanželské souložení jednoho z manželů nebo takové souložení s jedním z manželů.“

Cibulec (1984, s. 206) chápe neveru ako „odcudzenie erotické a sociálne smerujúce k ukončeniu partnerského zväzku.“ Rozlišuje neveru biologickú – telesnú, ktorá má základ v pudovej oblasti a neveru psychickú – duševnú, kde dochádza k narušeniu vzťahu z hľadiska eticko-sociálneho.

Podľa Matějkovéj (2009, s. 12) „nevera sprevádza ruka v ruke partnerský vzťah. Mnohokrát žijeme v ilúzii, že pokiaľ odhalíme jej príčinu, partner nám prestane byť neverný. Pre niekoho je nevera výsledkom nespokojnosti vo vzťahu, ktorá môže vyplývať zo sexuálneho nesúladu aj z duševnej disharmónie. Motívom nevery môže byť aj túžba po dobrodružstve, túžba zbaviť sa určitého životného stereotypu, či zvedavosť.“

Rozinajová (1989, str. 87-89) hovorí: „na pokraji nevery sú partneri, kde je sexuálne spolužitie odtrhnuté od vzájomnej lásky. Eroticko-sexuálna príťažlivosť voči osobám druhého pohlavia nevymiera u človeka ani potom, keď si už založil manželstvo a rodinu. Tiahne sa celým jeho životom a robí ho tak zaujímavým, no z mravného hľadiska ho neopravňuje, aby uspokojoval tento prirodzený pud s každou osobou, ku ktorej pociťuje príťažlivosť.“

Neveru v našom kultúrnom kontexte definujeme ako milostný (sexuálny) pomer s mimomanželským partnerom v dobe trvania manželstva resp. partnerstva. V typoch či variantách nevery môžeme hovoriť prinajmenšom o troch typoch:

- *Odskok* – jednorazová, obvykle náhodná záležitosť bez citového vzťahu, „využitie či podľahnutie príležitosti bez citového doprovodu.
- *Dobrodružstvo* – základnou motiváciou je túžba po novom sexuálnom zážitku, po poznávaní nového, po spestrení života. Môže obsahovať i citovú väzbu na partnera.
- *Vzťah* – dlhodobý pomer prechádzajúci určitými vývojovými fázami, podobným fázam manželstva (Capponi, Novák, 1995, s. 47).

Neveru musíme predovšetkým riešiť a neodsudzovať ju morálne. Ako uvádzajú v tejto súvislosti odborníci je potrebné sa zmieniť, že sa jedná o neschopnosti celej rady zúčastnených vyrovnáť sa s odhalenou neverou. Partnerka pri odhalení nevery muža začne zreteľne psychicky a telesne chátrať, až sa nakoniec úplne zrúti. V opačnom prípade sú dopady menšie. Podstatné je vedieť, že sa jedná o chorobu, ktorá sa sama v žiadnom prípade nevylieči. Medzi mužskou a ženskou neverou je veľký rozdiel. Jeden zo sprievodných znakov neuspokojeného partnerského spoluzitia, je nevera.

V Českej republike zisťovali výskyt mimomanželských sexuálnych stykov Weiss a Zveřina (2001) v rámci reprezentatívneho národného výskumu v roku 1993 a 1998 na reprezentatívnej vzorke populácie (n=1 719 a n=2 003) pomocou anonymných dotazníkov. Mimomanželský pohlavný styk uviedlo v prvej vzorke 64 % a v druhej vzorke 63 % ženatých mužov. U vydaných žien priznalo mimomanželský pohlavný styk 46 % a 42 % v druhej vzorke.

Na Slovensku sa v analogickom výskume z roku 2004 (Mathé, Ritomský, Bartl, 2006, In Kratochvíl, 2009, s. 184) priznalo k nevere 31 % ženatých mužov a 20 % vydaných žien, teda približne polovica v porovnaní s českou populáciou.

S. Hiteová (1987, In Kratochvíl, s. 184) robila medzi 2200 ženami v Spojených štátoch rozsiahlu anonymnú písomnú anketu, v ktorej sa vyjadrovali k otázkam mimomanželského sexu a mimomanželského vzťahu. Mimomanželský vzťah, ktorý trval viac ako 5 rokov priznalo 70 % respondentiek. Takmer 90 % respondentiek dokázalo mimomanželský vzťah udržať v tajnosti.

Capponi, Novák (1995, s. 62) hovoria, že „nevera môže byť impulzom, aby sa začalo znova a lepšie. Prílišné „rozprávanie“ je riskantné predovšetkým preto, že nebýva konštruktívne, ale naopak zamerané na výčitky a vzájomné tresty. Zvlášť nevhodné je vyzvedanie podrobností. Najšťastnejšie nie je ani sypanie si popola na hlavu – patetické sebaobviňovanie, ktoré druhú stranu skôr popudzuje ako upokojuje“.

2.5 Cybersex

Internet značne zasiahol do spôsobu prezentácie i konzumácie sexuálnych obsahov. Na Internete sa dajú vyhľadávať sexuológovia, odborné sexuologické materiály, nakupovať vo virtuálnych sexshopoch, hľadať sexuálnych partnerov pre trvalý či prechodný vzťah, vyhľadávať a sťahovať materiály k zábavným účelom alebo masturbácii, skúmať svoju sexuálnu identitu. Nie všetky tieto aktivity označujeme za cybersex.

Schneider a Weiss (2009) považujú za cybersex každú formu sexuálneho vyjadrenia prebiehajúce prostredníctvom počítača alebo Internetu. Od výmeny erotických odkazov, prehliadania si a sťahovania pornografických materiálov a následnej masturbácie. Uvádzajú, že v súčasnosti viac než 60 % prístupov na Internet má nejaký vzťah k sexu.

Raymond Noonan (1998) pod cybersex zahŕňa len erotické odkazy alebo sexuálne fantázie, ktoré si ľudia vymieňajú prostredníctvom siete. Súčasťou cybersexu býva i masturbácia.

Motívy, ktoré jedincov privedú k cybersexu, môžu, ale tiež nemusia, byť uvedomované. Stav motivačného napätia je vytváraný neuspokojenou potrebou. Tieto potreby môžu byť vo vzájomných interakciách.

Vo výskume, ktorý bol realizovaný v roku 2003 (Divínová 2004a, 2004b) sa zisťovali potreby, ktoré sa podieľajú na motivácii ľudí prevádzkujúcich cybersex.

Jednou z často užívatelmi uvádzaných potrieb bola *túžba po sexuálnom uspokojení*. Ich reálny sexuálny život nesaturoval potrebu sexu dostatočne. Tu mohlo byť niekoľko možností. Užívateľ neprevádzkoval partnerský sex vôbec. V prípade, že áno mohol byť partner dočasne nedosiahnuteľný, alebo pretlak sexuálnej energie príliš veľký. V inom prípade bol partnerský vzťah existujúci v realite neuspokojujúci a cybersexuálne aktivity boli vnímané ako útek od neho.

Podstatným motívom cybersexuálnych aktivít sa zdala byť *túžba po poznaní*. Deti a adolescenti, ktorí vstupovali do sexuálne orientovaných miestností získavali informácie z oblasti ľudskej sexuality a „prvé“ teoretické sexuálne skúsenosti. Dospelým anonymita Internetu dodávala odvalu poznávať a preskúmavať odlišné sexuálne praktiky. Možnosť „vyskúšať si to“ sa považuje za jeden z hlavných faktorov príťažlivosti cybersexu. Môže sa stať, že jedinec pri týchto aktivitách odhalí nové, do tej doby neznáme podoby svojej sexuality.

Túžba byť sám sebou - pre mnohých užívateľov bola príťažlivá predstava, že môžu hovoriť bez zábran o čomkoľvek, že môžu byť otvorení. Mnoho jedincov sa v oblasti sexuality nedokázalo otvoriť svojmu najbližšiemu partnerovi. Viazne tu komunikácia o sexuálnych potrebách. Môžu mať obavy, že by ich sexuálne túžby partner neakceptoval, alebo že to mohlo narušiť ich doterajší vzťah.

Túžba odreagovať sa od každodenných povinností je dôležitá pre zachovanie psychickej a fyzickej kondície. Cybersex mnohí vnímali ako uvoľnenie alebo zábavu.

Ďalším motívom bola *túžba byť žiadaný*. Keď človeku v reálnom svete chýbajú sociálne väzby, môže sa stať, že bude naplnenie týchto pocitov hľadať prostredníctvom komunikácie na chate.

Snaha získať partnera pre reálny sex sa prostredníctvom chatu podľa niektorých užívateľov nadväzovali ľahšie a rýchlejšie ako v reálnom svete. Značná časť užívateľov inzerovala túžbu vyskúšať neobvyklé sexuálne praktiky v realite (fetišistické, skupinový sex, a i.)

Väčšina oceňovala aj to, že sa môže zúčastniť cybersexuálnych aktivít a nemusí odhaliť svoju identitu. Pre niektorých bolo práve *vzrušenie z anonymity* hlavným príťažlivým faktorom.

Vzrušenie z interaktivity - to, užívatelia dávali prednosť cybersexu pred „ľahšou“ a časovo menej náročnou autoerotikou s využitím pornografického materiálu, poukazuje na odlišnosť oboch možností sebauspokojenia. Hlavným rozdielom je interaktivita, ktorú časopis ani videoklip nemôžu, na rozdiel od cybersexu s iným užívateľom, poskytnúť.

Vzrušenie z anonymity a interaktivity sa od ostatných líši tým, že nie sú potrebami, preto nemôžu byť prvotnými motívmi. Vzrušenie z anonymity a z interaktivity vzniká až v priebehu aktivity samotnej. Môže byť však veľmi silné a stáť sa motívom, ktorý privádza užívateľa späť k cybersexuálnym aktivitám a ich opakovaniu (Divínová, 2004b, s. 9-13).

Virtuálna nevera je písomná forma nevery realizovaná v prostredí internetu (e-mail, chatovanie, SMS). Spravidla akceleruje až do eroticko-sexuálnej komunikácie v rovine predstáv a fantázie. V mnohých prípadoch môže mať na reálny vzťah deštruktívne účinky, a to aj keď nie je osobný kontakt zúčastnených. Podľa prieskumu uskutočneného vo Veľkej Británii 70 % mužov i žien flirtuje prostredníctvom internetu, čo je považované za dobrú zábavu, pričom osobne takéto správanie nepovažujú za škodlivé ani voči svojmu partnerovi alebo partnerke (Janiš, Horká, 2009, s. 35).

2.6 Antikoncepcia

Antikoncepcia je v dnešnej dobe pre partnerov veľmi dôležitá, pokiaľ si plánujú rodičovstvo a nenechávajú ho náhode. V súčasnosti je antikoncepcia súčasťou života skoro každej modernej ženy. Ak partneri používajú účinnú antikoncepciu sú schopní sa lepšie odreagovať a prežívať sex s väčšou radosťou.

Slovensko je krajina, kde došlo za posledných desať rokov k veľmi potešiteľnému vývoju a to je aj sprevádzané veľmi pozitívnym vývojom v potratovosti. V roku 1988 bolo na Slovensku asi 2 % žien, ktoré užívali hormonálnu antikoncepciu, v dnešnej dobe ju užíva asi 18 % žien. V rozvinutých krajinách ako je *Švédsko je to 40 % a vo Francúzsku 31 % žien* (Kliment, 2004).

Lenczová (2008, s. 52) hovorí, že je to umelý neprirodzený krok, ktorý priamo zabraňuje počatiu, lebo zámerne a úmyselne vyraduje plodnosť.

Partneri si môžu vybrať z *viacerých antikoncepčných metód*. Patria sem:

- *Hormonálna antikoncepcia* – formou tabletiiek, náplastí, implantátov alebo vnútromaternicového hormonálneho systému
- *Spermicídne preparáty* – ako sú tabletky, guľôčky, čípky alebo krémy, ktoré buď upchajú krčok maternice alebo chemicky zabíjajú spermie
- *Prezervatív* – bráni prieniku spermií do ženských pohlavných orgánov.
- *Vnútromaternicové teliesko* – je malé teliesko z umelej hmoty, obvykle pokryté meďou. Lekár ho vkladá do dutiny maternice. Teliesko zabraňuje spojeniu vajíčka so spermiou, prieniku vajíčka cez vajcovody, alebo uhniesdeniu vajíčka v maternici.
- *Pesar* – je pružný gumený klobúčik, ktorý sa vkladá do pošvy pred pohlavným stykom, pokrýva krčok maternice a vytvára prekážku zabraňujúcu spojeniu spermie s vajíčkom.
- *Sterilizácia* – je to trvalá metóda vhodná pre partnerov, ktorí majú istotu, že ich rodiny sú počtom už kompletne a v budúcnosti už neplánujú deti
- *Prerušovaná súlož* – prerušenie pohlavného styku pre ejakuláciou muža
- *Kalendárna metóda neplodných dní* – táto metóda sa dá použiť vtedy, keď má žena poznačený svoj menštruačný cyklus minimálne za posledných šesť, ale lepšie je za dvanásť mesiacov. Táto metóda je účinná len vtedy, ak sú cykly pravidelné a ak sú rešpektované dlhé obdobia sexuálnej abstinencie
- *Metóda merania bazálnej teploty* – spočíva v meraní bazálnej teploty, nie je vhodná pre ženy s nepravidelným cyklom

Spoľahlivosť antikoncepčných metód sa vyjadruje tzv. *Pearlovým indexom*, ktorý udáva počet prípadov otehotnenia pripadajúcich na 100 žien užívajúcich danú antikoncepčnú metódu v priebehu jedného roka. Z výskumov vyplýva, že najspoľahlivejšiu formu ochrany poskytuje hormonálna antikoncepcia a moderné metódy plánovania rodičovstva. Najmenej spoľahlivé sú tzv. prirodzené metódy (Metódy antikoncepcie, 2010).

3 VYBRANÉ VÝSKUMY O KOMUNIKÁCI O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH

Na celom území Slovenska bol realizovaný výskum (Lukšík, Švihelová, Varmuža) na vzorke 428 dospelých osôb, prevažne žien, ktorí/é majú deti vo veku 6-12 rokov, o odovzdávaní posolstiev v rodine a ako boli tieto posolstvá prospešné pre ich partnerský vzťah. V tejto štúdií boli posolstvá chápané ako odporúčania, príkazy, zákazy ako sa správať, aké mať postoje, názory a pod. Výsledky ukázali, že posolstvá, ktoré hovorili o striktnom rozlíšení a „danosti“ mužských a ženských rolí, v pozadí ktorých sú kresťanské hodnoty, neboli hodnotené ako prínosné pre partnerský vzťah. Hlavne posolstvá, ktoré respondentky a respondenti dostávali vo svojej rodine, o striktnom rozlišovaní na „ženské“ a „mužské“ role mali skôr negatívny vplyv na ich ďalší partnerský život. Posolstvá, ktoré hovorili o rovnoprávnosti medzi mužom a ženou a o flexibilitate rolí boli hodnotené ako prospešné pre partnerský vzťah. Výsledky výskumu ukázali, že väčšina rodičov si nechce, aby ich deťom boli predkladané posolstvá, ktoré hovoria o striktnom rozlíšení a danosti mužských a ženských rolí. Takúto výchovu nepripúšťajú v rodine, ani v škole. Podľa Lukšíka, Švihelovej, Varmužu (2005) posolstvá založené na kresťanských hodnotách nemajú podporu rodičov, ale na náboženskej výchove v školách sa dostanú priamo alebo nepriamo asi k 60 % deťom. Niektoré voľné výpovede respondentov a respondentiek:

„náboženstvo určite nenaučí moje dieťa žiť tak, aby si neublížilo v partnerstve“
(žena, veriaca, 30 rokov)

„myslím si, že deti treba vychovávať v láske k Bohu, ale zároveň ich pripravovať na realitu aj sexuálnou výchovou... moji rodičia sexualitu tajili a nebolo to správne“ (žena, veriaca, 40 rokov)

Tieto zistenia, že ľudia s partnerskou alebo sexuálnou skúsenosťou odmietajú reštriktívne rodové posolstvá sa ukazuje aj v oblasti sexuality. Mladí ľudia, ktorí ešte nemali sexuálnu skúsenosť hovoria o sexualite s tradíciou. Tí, ktorí už mali sexuálnu skúsenosť sa opierajú o nereštriktívne vnímanie sexuality ako je napr. „zameranie na nežnosti, interakciu“.

Na základe výskumných zistení Lukšík, Švihelová a Varmuža (2005) naznačujú, že v spoločnosti a v škole sú silné rozdielne rodové posolstvá založené na kresťanskej tradícii. Osobné skúsenosti 428 respondentov hovoria, že v partnerstve im viac pomohli posolstvá o rovnoprávnosti mužov a žien a o flexibilitate rodových rolí. Tieto posolstvá by chceli dať aj svojim deťom (Lukšík, Švihelová, Varmuža, 2005, In Kolesárová, 2005, s. 586-591).

4 VÝZNAM SOCIÁLNEJ PRÁCE PRI RIEŠENÍ PROBLÉMOV V KOMUNIKÁCI SO SEXUALITOU

Sexualita, resp. sexuálna výchova zasahuje viac či menej do života každého muža a ženy, sociálneho pracovníka a pracovníčky a jeho/jej klienta alebo klientky. Preto je dôležité, okrem iného, sprostredkovať aj informácie z tejto oblasti a reflektovať aktuálne zmeny. Analyzované zmeny v sexuálnych životných štýloch a sexuálnych biografiách, ako vyplýva aj z výsledkov výskumov, ktoré boli realizované (Marková, 2006, s. 155-161; Marková, 2005, s. 110-122; Švihelová, Lukšík, 2005) naznačujú, že sexuálne biografie mužov a žien mladšieho dospelého veku sú rôznorodé a nekonvenčné. V tomto kontexte výskumné zistenia podporujú opodstatnenosť realizácie efektívnej sexuálnej výchovy.

Poliaková (2003) konštatuje, že patríme medzi krajiny, ktoré kládli základy sexuálnej výchovy v Európe, vedecky a inštitucionálne ju rozvíjali.

Pre začlenenie sexuálnej a rodovej výchovy do prípravy sociálnych pracovníkov a pracovníčok hovoria, okrem mnohých ďalších, aj nasledovné aspekty – jednak sa študentov a študentiek tieto témy dotýkajú osobne a jednak je nutné uvažovať aj o sexuálnej a rodovej výchovy v zmysle prípravy pre výkon budúceho povolania. Vzdelávanie sociálnych pracovníkov a pracovníčok by malo prispieť k rodovo citlivejšiemu prístupu, čo má tvoriť aj obsah sexuálnej a rodovej výchovy. Rodovo citlivý prístup predpokladá taký spôsob myslenia, ktorý sa nezakladá na vylučovaní a striktnom vymedzovaní, ale usiluje sa predovšetkým o vnímanie kontinuity a mnohorakosti. Rodová citlivosť znamená schopnosť reflektovať fakt, že všetko ľudské konanie a myslenie je charakterizované rodovo (Marková, 2006).

Podľa Lukšíka, Supekovej (2003) sexuálna výchova a jej začlenenie do výchovno-vzdelávacieho procesu na školách je aj politickou témou. Konzervatívne hlasy však argumentujú neúčinnosťou sexuálnej výchovy a jej zodpovednosťou za skoršiu a častejšiu sexuálnu angažovanosť dospelých. Podľa väčšiny výskumov je to naopak - na pozitívny efekt oddialenia začiatku sexuálneho života vplyvom vzdelávania poukazujú aj výsledky získané na Slovensku.

Marková, Hrozenková (2008, s. 122 - 129) hovoria, že „do prípravy sociálnych pracovníkov a pracovníčok je nevyhnutné zaradiť a aj systematicky uplatňovať sexuálnu výchovu. Jednou z hlavných úloh súčasnej sociálnej práce je prispievať aj k udržaniu, či zlepšeniu kvality života jej klientov. Kvalitu ich života prirodzene ovplyvňuje aj sexuálny život, či jeho deficit, preto sa táto téma objavuje aj ako pracovný problém sociálnych

pracovníkov/čok, podobne ako je tomu u mnohých odborníkov/čok z radov tzv. pomáhajúcich profesií. V rámci vysokoškolskej prípravy sociálnych pracovníkov/čok by táto problematika mala byť súčasťou študijných programov“.

Sociálni pracovníci a sociálne pracovníčky by mali vedieť komunikovať aj o sexualite, aj keď je to pre niektorých jednotlivcov diskrétna téma. Klient alebo klientka sociálnej práce môže mať strach hovoriť a svojej sexualite resp. o probléme, ktorý sa týka jeho/jej sexuality. Sociálni pracovníci a sociálne pracovníčky by mali byť voči klientom/klientkám empatickí a postupnými krokmi v rozhovore sa dostať k riešeniu problému.

5 PRIESKUM VYBRANÝCH ASPEKTOV KOMUNIKÁCIE O SEXUALITE V PARTNERSKÝCH VZŤAHOCH

5.1 Ciele a otázky prieskumu

Predmetom bakalárskej práce bolo špecifikovať vybrané aspekty komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch. V priebehu tvorby prieskumného problému sa nám vynárali otázky: Nakoľko je dôležitá komunikácia o sexuálnej spokojnosti u žien a u mužov? Ako často komunikujú ženy a muži o frekvencii pohlavných stykov? Ako sú spokojní s komunikáciou s partnerom/partnerkou o sexuálnej spokojnosti?

Na základe preštudovania literatúry a prieskumov, ktoré sa v predmetnej problematike realizovali, sme si stanovili hlavný cieľ prieskumu: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch u mužov a žien v mladšom dospelom veku.

Čiastkové ciele sme formulovali nasledovne:

Cieľ 1: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o spokojnosti so sexuálnym životom.

Cieľ 2: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o frekvencii pohlavných stykov vo vzťahu.

Cieľ 3: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o masturbácii vo vzťahu.

Cieľ 4: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o nevere vo vzťahu.

Cieľ 5: Identifikovať vybrané aspekty komunikácie o antikoncepcii vo vzťahu.

5.2 Metódy prieskumu

Výberový súbor

Pre náš prieskum sme si vybrali ľudí vo veku 20 až 30 rokov, čiže mladší dospelý vek. Toto vekové obdobie nás zaujímalo z dôvodu predpokladu, že mladší ľudia dokážu otvorenejšie rozprávať o svojich intímnych záležitostiach. Celkový počet respondentov bol 114 mužov a žien mladšieho dospelého veku. Z toho 41 mužov a 73 žien.

Metódy

Na zber údajov sme použili metódu dotazníka, ktorou sme zisťovali komunikáciu o sexualite v partnerskom vzťahu u mužov a žien v mladšom dospelom veku (20 až 30 rokov). Je to najfrekvencovanejšia metóda zisťovania údajov. K výhodám dotazníka patrí anonymita, ktorá by mala prehĺbiť dôveru respondentov k výskumníkovi. Štruktúrovaný dotazník bol vlastnej konštrukcie a obsahoval 21 otázok, z toho 3 otázky na zistenie identifikačných údajov, 3 zatvorené otázky, 7 škálovaných otázok, 8 otvorených otázok.

Téma komunikácie o sexualite je téma, ktorá zasahuje do intimity jednotlivcov, preto sa domnievame, že dotazník bol najlepšou metódou zberu údajov. Aj keď je dotazník anonymný, mnohí z respondentov mohli práve kvôli téme, ktorej sa to týka nepravdivo odpovedať, či už zo strachu alebo zo žartu.

Otázky boli zamerané na komunikáciu o sexuálnej spokojnosti, sexuálnych fantáziách, masturbácii, nevere, antikoncepcii, frekvencii pohlavných stykov, sexuálnom zdraví. Údaje získané z odpovedí na zatvorené otázky sme spracovali do tabuliek alebo graficky zaznamenali do grafov. Otvorené otázky sme spracovali podľa subjektívnych výpovedí respondentov/respondentiek do kategórií, ktorých príklady aj uvádzame.

Plán prieskumu

V júni 2009 sme začali so zhromažďovaním a štúdiom odbornej literatúry. Poznatky, ktoré sme získali sme spracovali a tie, ktoré boli vhodné pre našu prácu sme použili do teoretickej časti práce od septembra 2009 do januára 2010. Dotazník sme zhotovili v januári 2010. Od februára 2010 sme distribuovali 200 dotazníkov v meste Nitra mužom a ženám vo veku 20 až 30 rokov. Z 200 dotazníkov sa nám vrátilo 133 dotazníkov, t.j. 66,5 %. Po ich kontrole bolo použiteľných 114 dotazníkov, t.j. 57 %. Nízka návratnosť dotazníkov mohla byť spôsobená charakterom otázok o sexuálnej téme a nie všetci respondenti/respondentky boli ochotní dotazník vrátiť alebo ho vyplniť, aby bol použiteľný k nášmu výskumu.

6 VÝSLEDKY

Na zistenie počtu mužov a žien v našom prieskume sme zamerali *otázku č. 1*

Pohlavie: a) muž

b) žena

Tab. 1 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia

Pohlavie	muž	žena
Početnosť	41	73
%	36	64

Ako môžeme vidieť v tabuľke č. 1 nášho prieskumu sa zúčastnilo 41 mužov (t.j. 36 %) a 73 žien (t.j. 64 %). V prieskume sa teda zúčastnilo o 28 % viac žien.

Tab. 2 Priemerný vek respondentov/respondentiek

Vek respondentov	20 - 30 rokov
Priemerný vek - muži	24,71
Priemerný vek - ženy	25,77
Celkový priemerný vek	25,39

Ako vidíme v tabuľke č. 2 priemerný vek mužov bol 24,71 rokov a priemerný vek žien, ktoré sa zúčastnili nášho výskumu bol 25,77 rokov. V priemernom veku neboli príliš veľké rozdiely v hodnotách.

Tab. 3 Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa dosiahnutého vzdelania

Vzdelanie respondentov	Základná škola	Stredná škola	Vysokoškolský študent	Absolvent vysokej školy	Vyššie univerzitné vzdelanie	Spolu
Muži	0	32	5	4	0	41
%	0	78,00	12,20	9,80	0	100
Ženy	6	18	13	33	3	73
%	8,22	24,66	17,80	45,21	4,11	100
Spolu	6	50	18	37	3	114

V tabuľke č. 3 môžeme vidieť, že žiadny respondent nebol absolvent základnej školy a tiež nikto z respondentov nemal vyššie univerzitné vzdelanie. 78 % respondentov absolvovalo stredoškolské vzdelanie, vysokoškolskými študentmi boli 5 respondenti (t.j. 12,20 %). Absolventov vysokej školy sa zúčastnilo v našom prieskume 9,80 %.

Čo sa týka dosiahnutého vzdelania u žien, 8,22 % z nich uviedlo, že sú absolventky základnej školy; strednú školu absolvovalo 24,66 % respondentiek. Vysokoškolských študentiek bolo 17,80 %. Najviac respondentiek v počte 33 (t.j. 45,21 %) uviedlo, že je vysokoškolsky vzdelaných a 4,11 % respondentiek sa hlásilo k vyššiemu univerzitnému vzdelaniu.

Tab. 4 Rozdelenie respondentov/respondentiek podľa sexuálnej orientácie

Sexuálna orientácia	Heterosexuál	Homosexuál/ Lesba	Bisexuál	Spolu
Muži	40	1	0	41
Ženy	71	1	1	73
Spolu	111	2	1	114

Z tabuľky č. 4 vidíme, že 40 mužov bolo heterosexuálne orientovaných a 1 muž bol homosexuálnej orientácie. Ako je naznačené v riadku č. 3 z vyššie uvedenej tabuľky respondentiek bolo 71 heterosexuálnych, 1 respondentka uviedla, že je lesba a bisexuálnu orientáciu uviedla tiež 1 respondentka.

Odpovede respondentov/respondentiek na otázku „aký je váš vzťah k náboženstvu?“ sme uviedli v tabuľke č. 5 (príloha A). V druhom riadku tabuľky je uvedené, že hlboko veriaci bol 1 respondent, 11 bolo veriach; nerozhodnutých respondentov bolo 10, bez náboženského založenia ich bolo 18 a 1 respondent bol ateista. V druhom stĺpci je zhoda, pretože tiež ako u mužov len 1 žena uviedla, že je hlboko veriaca; 29 respondentiek sa zaradilo medzi veriace; 20 nerozhodnutých respondentiek je uvedených v treťom riadku štvrtého stĺpca. Bez náboženského založenia bolo 16 respondentiek, a 7 žien sa hlási k ateizmu. Vzťah k viere sa príliš nelíši medzi mužmi a ženami. Výrazný rozdiel je treťom a štvrtom stĺpci, ale je to skôr kvôli vyššiemu počtu respondentiek v našom prieskume.

Otázka č.6 (príloha E) bola zameraná na súčasný sexuálny životný štýl respondentov/respondentiek. Odpovede na túto otázku uvádzame v tabuľke č.6 (príloha A).

V našom prieskume bolo 7 mužov, ktorí v súčasnosti nemajú partnera; trvalý vzťah s oddelením bývaním uviedlo 13 respondentov, takisto 13 respondentov sa hlásilo k trvalému vzťahu so spoločným bývaním a 8 mužov bolo zosobášených. 22 respondentiek uviedlo, že sú momentálne sami. Trvalý vzťah s oddelením bývaním zakrúžkovalo 31 žien; k trvalému vzťahu so spoločným bývaním sa hlásilo 15 žien a 5 žien bolo vydatých. V treťom a štvrtom stĺpci si môžeme všimnúť rozdiel v odpovediach mužov a žien. Viac žien sa hlási k trvalému vzťahu s oddelením bývaním ako spoločným bývaním; u mužov je tento počet vyrovnaný.

V grafe 1 (príloha B) sme znázornili počet trvalých sexuálnych vzťahov, ktoré mali muži. Môžeme v ňom vidieť, že všetci respondenti mali trvalý sexuálny vzťah. Mužov, ktorí uviedli jeden trvalý sexuálny vzťah bolo 6, dva vzťahy uviedlo 9 mužov; 8 mužov sa hlásilo k trom trvalým sexuálnym vzťahom. Takisto 9 mužov priznalo štyri trvalé sexuálne vzťahy; k piatim vzťahom sa hlásilo 5 respondentov; šesť sexuálnych vzťahov uviedlo 6 respondentov a 1 respondent uviedol 7 trvalých sexuálnych vzťahov.

V grafe 2 (príloha B) sme znázornili počet trvalých sexuálnych vzťahov u žien. Ako vidíme z grafu 2 respondentky uviedli, že ešte nemali žiadny trvalý sexuálny vzťah; k jednému vzťahu sa hlásilo 24 respondentiek a rovnaký počet respondentiek sa hlásil k dvom vzťahom. Tri trvalé sexuálne vzťahy uviedlo 12 respondentiek. Čo sa týka štyroch trvalých sexuálnych vzťahov, tento počet uviedlo 9 žien a k piatim vzťahom sa hlásili 2 respondentky. Sú viditeľné rozdiely v odpovediach respondentov/respondentiek. U mužov bolo najviac 7 trvalých sexuálnych vzťahov a u žien bol najväčší počet trvalých sexuálnych vzťahov 5. Muži z nášho prieskumu majú viac sklony k striedaniu trvalých sexuálnych partneriek ako ženy. Respondentky boli najviac zastúpené v druhom a treťom stĺpci grafu 2, čo naznačuje, že väčšina mala jedného alebo dvoch partnerov. Respondenti sú najviac zastúpení v druhom, treťom a štvrtom stĺpci.

6.1 Komunikácia mužov s partnerkou o svojej a partnerkinej sexualite

V tabuľke č. 7 (príloha C) sú prezentované štatistické ukazovatele priemer a modus, ktoré sa týkajú komunikácie mužov o jednotlivých aspektoch svojej sexuality.

Čo sa týka sexuálnej spokojnosti, najčastejšia odpoveď bola 2, čo znamená, že muži o svojej sexuálnej spokojnosti komunikujú menej často a uviedlo ju 48,78 % mužov; o svojich sexuálnych fantáziách 34,15 % respondentov rozpráva s partnerkou veľmi často.

U ostatných aspektov sexuality bola najčastejšie odpoveď 2- menej často. Ako môžeme vidieť z tabuľky, tak 39,02 % respondentov nerozpráva so svojou partnerkou skoro vôbec o prvom pohlavnom styku a 36,59 % respondentov nerozpráva vôbec o bývalom sexuálnom živote.

V tabuľke č. 8 (príloha C) sú prezentované takisto ako v dvoch predchádzajúcich tabuľkách štatistické ukazovatele priemer a modus, ktoré sa týkajú komunikácie mužov o jednotlivých aspektoch partnerkinej sexuality. Vo väčšine aspektov partnerkinej sexuality najfrekvencovanejšie odpoveď bola 2- menej často. V piatom riadku „antikoncepcia“ uviedlo 31,71 % mužov, že sa s partnerkou rozprávajú zriedka. O prvom pohlavnom styku partnerky sa vôbec nerozprávalo 36,59 % respondentov a 34,15 % sa skoro vôbec nerozprávalo o partnerkinom bývalom sexuálnom živote.

V tabuľke č. 9 (príloha C) prezentujeme najfrekvencovanejšie odpovede mužov na dôležitosť komunikácie o vybraných aspektoch sexuality. Ako môžeme vidieť z tabuľky, veľmi dôležité je pre respondentov komunikovať o sexuálnej spokojnosti, častosti pohlavných stykov, prvom pohlavnom styku, sexuálnych praktikách a sexuálnom zdraví. Komunikácia s partnerkou o bývalom sexuálnom živote je pre respondentov z nášho výskumu málo dôležitá.

Otázka č. 18 (príloha E) Ste spokojný/spokojná s komunikáciou s partnerom/partnerkou o vašom sexuálnom živote? 1-úplne spokojný/á; spokojný/á, 2-neviem, 3-nespokojný/á; úplne nespokojný/á

V grafe 3 (príloha C) vidíme, že 90,24 % respondentov je spokojných; 9,75 % mužov sa nevedelo k tejto otázke vyjadriť. Nespokojnosť s komunikáciou s partnerkou o spoločnom sexuálnom živote neuviedol nikto.

6.2 Komunikácia žien s partnerom o svojej a partnerovej sexualite

V tabuľke č. 10 (príloha D) prezentujeme ukazovatele priemer a modus, ktoré sa týkajú komunikácie žien s partnerom o jednotlivých aspektoch ich sexuality. 45,21 % žien rozpráva o svojej sexuálnej spokojnosti veľmi často so svojím partnerom. Z výskumu sme zistili, že 30,14 % žien o svojej masturbácii vôbec nerozpráva, keďže najfrekvencovanejšia odpoveď bola 5- vôbec. Podobne ako aj u mužov, 31,51 % žien sa o svojom „prvom

pohlavnom styku“ s partnerom nerozprávajú vôbec a 31,51 % respondentiek sa o svojom „bývalom sexuálnom živote“ nerozpráva skoro vôbec.

V tabuľke č. 11 (príloha D) sú uvádzané najfrekventovanejšie odpovede žien na komunikáciu o jednotlivých aspektoch partnerovej sexuality. Odpovede účastníčok prieskumu boli značne rozptýlené. O partnerovej sexuálnej spokojnosti komunikuje veľmi často 46,58 % žien. Ako môžeme vidieť z tabuľky odpovede žien na komunikáciu o partnerovej masturbácii, antikoncepcii, sexuálnych praktikách a bývalom sexuálnom živote boli rovnaké. Najfrekventovanejšou odpoveďou bola 4, čo znamená, že ženy z nášho prieskumu sa s partnerom o týchto aspektoch sexuality nerozprávajú skoro vôbec. Zistili sme, že o partnerovej nevere vôbec nekomunikuje 32,88 % žien.

Ako je uvedené v tabuľke č. 12 (príloha D) pre naše respondentky je veľmi dôležité s partnerom komunikovať o sexuálnej spokojnosti a sexuálnom zdraví. Naopak rozprávať sa o masturbácii, prvom pohlavnom styku a bývalom sexuálnom živote je pre ne málo dôležité.

Odpovede žien na *otázku č. 18* (príloha E) „Ste spokojný/spokojná s komunikáciou s partnerom/partnerkou o vašom sexuálnom živote?“ naznačujeme v grafe 4 (príloha D). Respondentky uviedli 75,71 %-nú spokojnosť s komunikáciou s partnerom o sexuálnom živote; 21,43 % respondentiek uviedlo odpoveď „neviem“ a 2,86 % bolo nespokojných.

6.3 Vyhodnotenie otvorených otázok o komunikácii o sexualite v partnerskom vzťahu

Odpovede opýtaných mužov a žien na otvorenú *otázku č. 11* „čo považujete za neveru partnera/partnerky?“ sme kategorizovali a následne vyhodnotili podľa poradia od najčastejšie uvedených odpovedí po najmenej frekventované odpovede.

Uvádzame nasledovnú kategorizáciu respondentov a respondentiek:

1- pohlavný styk s inou osobou

„*sexuálny styk...*“

2- bozkávanie

„*bozk*“

3- flirtovanie

„*flirt*“

4- stretávanie sa s inou osobou

„stretnutie viackrát....“

5- citový vzťah s inou osobou

„zaľúbenie sa.....“

„prechovávanie citov.....“

6- klamstvo

„klamstvo“

7- maily a smskovanie

„maily a smskovanie so sexuálnym podtónom...“

8- iný partner

„iný partner“

9-iné¹:

„úmysel milovať sa s inou osobou“

¹ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať, pretože ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

Ako môžeme vidieť z tabuľky č. 13 najčastejšími odpoveďami mužov aj žien na otvorenú otázku čo považujú za neveru partnera/partnerky boli ambivalentné odpovede „pohlavný styk s inou osobou“. Odpovede opýtaných mužov a žien sa príliš nelíšia. V posledných dvoch riadkoch tabuľky č. muži uviedli „klamstvo“ a „iný partner“ a ženy považujú za neveru „maily a smskovanie“ a medzi kategóriu „iné“ sme uviedla 1 respondentka odpoveď „úmysel milovať sa s inou osobou“.

Tab. 13 Analýza odpovedí na otvorenú otázku - čo považujú za neveru partnera/partnerky

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
pohlavný styk s inou osobou	21	pohlavný styk s inou osobou	36
flirtovanie	8	bozkávanie	21
bozkávanie	3	flirtovanie	8
stretávanie sa s inou osobou	3	citový vzťah s inou osobou	3
citový vzťah s inou osobou	2	stretávanie sa s inou osobou	2
klamstvo	2	maily a smskovanie	2
iný partner	2	iné: „úmysel milovať sa s inou“	1

		osobou“	
--	--	---------	--

V otvorenej otázke č.12 „o akej téme o sexualite sa rozprávate s partnerom/partnerkou najradšej?“ sme kategorizovali nasledovné odpovede respondentov/respondentiek:

- 1- sexuálna spokojnosť
 „spokojnosť v sexe...“
 „spokojnosť so sexuálnym vzťahom...“
- 2- sexuálne praktiky
 „čo by som chcel skúsiť, aké praktiky...“
- 3- sexuálne fantázie
 „sexuálne túžby“
 „sexuálne predstavy“
- 4- sexuálne polohy
 „nové polohy v sexe“
 „polohy“
- 5- plánované rodičovstvo
 „...o plánovanom rodičovstve...“
- 6- sexuálne zdravie
 „sexuálne zdravie“
- 7- antikoncepcia
 „antikoncepcia“
- 8- miesto pohlavného styku
 „...kde by sme sa mohli milovať...“
 „...na akom mieste by sa dalo milovať..“
- 9- nevera
 „nevera“
- 10- orálny sex
 „orálny sex“
- 11- o všeličom
 „rôzne“
- 12- iné²:
 „análny sex“

² Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať – nakoľko ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

Ako vidíme z tabuľky č. 14 odpovede mužov a žien sa v prvom a druhom riadku zhodujú, čo naznačuje, že sa respondenti/respondentky nášho prieskumu najradšej rozprávajú o sexuálnej spokojnosti a sexuálnych praktikách. U mužov vidíme aj výskyt kategórie „sexuálne polohy“ a „orálny sex“. Do kategórie „iné“ sme dali odpoveď jedného respondenta, ktorý uviedol, že sa najradšej rozpráva o „análnom sexe“. Respondentky uvádzali skôr odpovede – antikoncepcia, plánované rodičovstvo, sexuálne zdravie, miesto pohlavného styku a nevera, ako vidíme v nižšie uvedenej tabuľke.

Tab. 14 Analýza odpovedí na otvorenú otázku o čom sa najradšej rozprávajú o sexualite

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
sexuálna spokojnosť	17	sexuálna spokojnosť	29
sexuálne praktiky	9	sexuálne praktiky	18
sexuálne fantázie	7	antikoncepcia	7
sexuálne polohy	5	sexuálne fantázie	6
orálny sex	2	plánované rodičovstvo	4
iné: „análny sex“	1	sexuálne zdravie	3
		miesto pohlavného styku	2
		nevera	2
		o všetičom	2

Odpovede respondentov a respondentiek na otvorenú otázku č. 13 „o akej téme o sexualite by ste sa chceli s partnerom/partnerkou rozprávať?“ sme kategorizovali a následne vyhodnotili podľa poradia od najčastejšie uvedených odpovedí po najmenej frekventované odpovede.

Uvádzame nasledovnú kategorizáciu respondentov a respondentiek:

1- sexuálne fantázie

„sexuálne túžby“

„sexuálne predstavy“

„skryté túžby“

- 2- sexuálne praktiky
 „sexuálne praktiky“
- 3- bývalý sexuálny život
 „.....o bývalom sexuálnom živote...“
- 4- sexuálne pocity
 „....pocity pri sexe....“
- 5- sexuálna spokojnosť
 „....o mojej sexuálnej spokojnosti...“
 „...sexuálne uspokojenie...“
- 6- rozprávame sa o všetkom
 „...bavíme sa o všetkom...“
 „....všetko riešime spontánne, ak treba...“
- 7- iné³:
 „tantra“

³ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať – nakoľko ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky

V tabuľke č. 15 sú uvedené odpovede účastníkov a účastníčok nášho prieskumu na otvorenú otázku „o akej téme o sexualite by sa chceli s partnerom/partnerkou rozprávať?“. Mužov aj ženy najviac zaujímali sexuálne fantázie (predstavy), bývalý sexuálny život partnerov/partneriek, sexuálne praktiky. Dvaja respondenti uviedli, že sa s partnerkou rozprávajú o všetkom a jeden respondent by sa chcel so svojou partnerkou rozprávať o „tantré“. Respondentky sa svojím partnerom by sa chceli rozprávať o sexuálnej spokojnosti a sexuálnych pocitoch. Takisto ako aj u mužov, dve respondentky uviedli, že sa rozprávajú s partnermi o všetkom.

Tab. 15 Analýza odpovedí na otvorenú otázku o akej téme o sexualite by sa chceli s partnerom/partnerom rozprávať

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
sexuálne fantázie	26	sexuálne fantázie	34
bývalý sexuálny život	8	bývalý sexuálny život	21
sexuálne praktiky	4	sexuálne praktiky	11

rozprávame sa o všetkom	2	sexuálna spokojnosť	3
iné: „tantra“	1	sexuálne pocity	2
		rozprávame sa o všetkom	2

V otvorenej otázke č. 14 „o čom sa s partnerom/partnerkou najčastejšie rozprávate?“ sme kategorizovali nasledovné odpovede respondentov a respondentiek:

1- sexuálna spokojnosť

„...uspokojenie v sexe..“

„...sexuálne uspokojenie..“

2- sexuálne fantázie

„sexuálne túžby“

3- sexuálne polohy

„polohy pri milovaní“

„nové polohy“

4- frekvencia pohlavných stykov

„množstvo pohlavných stykov“

„frekvencia pohlavných stykov“

5- antikoncepcia

„antikoncepcia“

6- orgazmus

„orgazmus“

7- sexuálne zdravie

„sexuálne zdravie“

8- pocity pri milovaní

„pocity počas pohlavného styku“

9- iné⁴:

„veľkosť pohlavných orgánov“

⁴ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať – nakoľko ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

Čo sa týka otázky „o čom o sexualite najčastejšie komunikujú vo vzťahu“ boli odpovede respondentov/respondentiek rôznorodé. Muži v našom prieskume najčastejšie komunikujú s partnerkou o sexuálnych polohách. U žien bol najčastejšia odpoveď sexuálna spokojnosť.

Ženy na rozdiel od mužov uviedli aj „sexuálne zdravie“, „antikoncepcia“, „pocity pri milovaní“.

Tab. 16 Analýza odpovedí na otvorenú otázku o čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite najčastejšie rozprávajú

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
sexuálne polohy	21	sexuálna spokojnosť	23
sexuálne fantázie	12	sexuálne fantázie	17
frekvencia pohlavných stykov	4	sexuálne polohy	11
orgazmus	3	frekvencia pohlavných stykov	7
iné: „ <i>veľkosť pohlavných orgánov</i> “	1	sexuálne zdravie	3
		orgazmus	6
		antikoncepcia	4
		pocity pri milovaní	2

Čo sa týka odpovedí na otázku č. 15 „o čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite nikdy nerozprávate“, kategorizácia odpovedí účastníkov a účastníčok je nasledovná:

- 1- bývalý sexuálny život
„...o predchádzajúcom sexuálnom živote...“
„...o minulých sexuálnych vzťahoch...“
- 2- frekvencia pohlavných stykov
„...ako často sa milujeme...“
„...aké množstvo sexu máme...“
- 3- masturbácia
„masturbácia“
- 4- rozprávame sa o všetkom
„...nie je taká téma...“
„...preberáme všetko o sexualite...“
- 5- pohlavné choroby
„pohlavné choroby“
- 6- prvý pohlavný styk

„prvý pohlavný styk...“

7- análny sex

„análny sex“

8- antikoncepcia

„o antikoncepcii...“

9- neviem

„neviem“

10- iné⁵:

„sadosochizmus“

⁵ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať – nakoľko ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

V nižšie uvedenej tabuľke sme uviedli odpovede na otázku o čom sa s partnerom nikdy nerozprávajú. Zistili sme, že respondenti/respondentky nášho prieskumu sa nerozprávajú o svojich bývalých sexuálnych životoch, čo bola najčastejšia odpoveď. Respondenti ďalej uviedli, že sa nerozprávajú o častosti pohlavných stykov. Ako možno vidieť v druhom riadku odpovedí ženy pomerne dosť žien uviedlo, že sa s partnerom rozprávajú o všetkom. Oproti mužom v tejto kategórii vidíme veľký rozdiel.

Tab. 17 Analýza odpovedí na otvorenú otázku o čom sa s partnerom/partnerkou o sexualite nikdy nerozprávate

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
bývalý sexuálny život	18	bývalý sexuálny život	28
frekvencia pohlavných stykov	13	rozprávame sa o všetkom	15
masturbácia	3	pohlavné choroby	9
prvý pohlavný styk	2	frekvencia pohlavných stykov	8
rozprávame sa o všetkom	2	análny sex	8
neviem	2	antikoncepcia	5
iné: „sadosochizmus“	1		

Z odpovedí respondentov/respondentiek na otvorenú otázku č. 16 „čo považujete za najdôležitejšiu tému o sexualite vo vzťahu“ sa vyvinuli nasledovné kategórie:

- 1- sexuálna spokojnosť
„...uspokojenie pri styku...“
„...ako sme obaja spokojní...“
- 2- frekvencia pohlavných stykov
„...ako často sa milujeme...“
- 3- sexuálne polohy
„polohy...“
- 4- sexuálne fantázie
„sexuálne túžby...“
„...sexuálne predstavy...“
- 5- ochrana
„...ochrana pri styku...“
„...ako sa chrániť pri milovaní...“
- 6- orgazmus
„orgazmus“
- 7- predohra
„predohra“
- 8- harmónia pri pohlavnom styku
„...súlad pri milovaní...“
- 9- iné⁶:
„atmosféra pri milovaní“
„tolerancia...“

⁶ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré nebolo možné kategorizovať, pretože ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

V tabuľke č. 18 sme uviedli akú tému o sexualite považujú partneri za najdôležitejšiu. Respondenti mali najčastejšiu odpoveď „frekvenciu pohlavných stykov“, u žien to bola „sexuálna spokojnosť“, ale v druhom riadku u žien je uvedená „frekvencia pohlavných stykov“. U mužov v našom prieskume je na druhom mieste „sexuálna spokojnosť“. Ako môžeme vidieť z nižšie uvedenej tabuľky „orgazmus“ je pre mužov a ženy tiež dôležitá téma.

Tab. 18 Analýza odpovedí na otvorenú otázku čo považujú partneri za najdôležitejšiu tému o sexualite vo vzťahu

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
frekvencia pohlavných stykov	13	sexuálna spokojnosť	26
sexuálna spokojnosť	9	frekvencia pohlavných stykov	22
sexuálne polohy	8	ochrana	12
sexuálne fantázie	4	orgazmus	9
orgazmus	4	predohra	3
harmónia pri pohlavnom styku	2	iné: „tolerancia“	1
iné: „atmosféra pri milovaní“	1		

V otázke č. 17 sme zisťovali, o čom sa partneri najčastejšie hádajú v sexuálnej oblasti, z odpovedí respondentov/respondentiek sme kategorizovali nasledovné:

- 1- frekvencia pohlavných stykov
„množstvo pohlavných stykov...“
- 2- kvalita pohlavných stykov
„...kvalita milovania...“
- 3- sexuálne praktiky
„sexuálne praktiky“
- 4- nehádame sa
„...o ničom sa nehádame...“
„...vôbec sa o sexualite nehádame...“
„...o sexuálnej oblasti sa nehádame...“
- 5- nevera
„...o nevere...“
- 6- odlišné sexuálne fantázie
„rozdielne sexuálne túžby...“
- 7- iniciatíva pri pohlavnom styku
„...iniciatíva pri milovaní...“
- 8- iné⁷:
„orálny sex“

⁷ Medzi odpoveďami „iné“ uvádzame tie, ktoré sa nedali kategorizovať, pretože ich uviedli najviac dvaja/dve respondenti/respondentky.

V tabuľke č. 19 sú zobrazené odpovede respondentov/respondentiek na otázku „o čom sa o sexualite najčastejšie hádajú“. Respondenti uviedli najčastejšiu tému hádky „frekvenciu pohlavných stykov“, u respondentiek 51 uviedlo, že sa o sexualite nehádajú. Ostatné odpovede sú rôznorodé ako možno vidieť v nižšie uvedenej tabuľke.

Tab. 19 Analýza odpovedí na otvorenú otázku o čom sa partneri o sexualite najčastejšie hádajú

Muži		Ženy	
Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí	Odpovede zoradené podľa častosti výskytu	Početnosť odpovedí
frekvencia pohlavných stykov	18	nehádame sa	51
nehádame sa	9	frekvencia pohlavných stykov	8
sexuálne praktiky	7	kvalita pohlavných stykov	6
iniciatíva pri milovaní	5	sexuálne praktiky	4
odlišné sexuálne túžby	2	nevera	3
		iné: „orálny sex“	1

6.4 Zhrnutie výsledkov výskumu

Za hlavný cieľ sme si stanovili špecifikovať vybrané aspekty komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch u mužov a žien mladšieho dospelého veku.

Ako môžeme vidieť v teoretickej časti práce vybrali sme si aspekty – sexuálnu spokojnosť, frekvenciu pohlavných stykov, masturbáciu, neveru a antikoncepciu.

Zistili sme, že muži z nášho prieskumu s partnerkou o svojej sexuálnej spokojnosti, frekvencii pohlavných stykov, masturbácii a nevere rozprávajú pomerne často. O svojej antikoncepcii rozprávajú zriedka a uviedlo ju 50 % respondentov. Podobné výsledky sme zistili aj pri komunikácii mužov o partnerkinej sexualite.

U mužov sme dospeli k výsledkom, že je pre nich veľmi dôležité komunikovať so svojou partnerkou o sexuálnej spokojnosti, frekvencii pohlavných stykov, masturbácii. Komunikácia s partnerkou o nevere a antikoncepcii nepatrí podľa väčšiny z nich k najdôležitejším témam vo vzťahu.

Respondentky z nášho prieskumu uviedli, že o svojej sexuálnej spokojnosti rozprávajú s partnerom veľmi často. Podobne to bolo aj pri frekvencii pohlavných stykov a antikoncepcii. Pri komunikácii o svojej nevere respondentky uvádzali najčastejšie odpoveď „zriedka“. O svojej masturbácii sa so svojím partnerom vôbec nerozpráva 30,56 % žien. O partnerovej sexuálnej spokojnosti komunikuje 47,89 % žien. 39,44 % žien uviedlo, že sa s partnerom o jeho masturbácii nerozprávajú a o jeho nevere sa nerozpráva 33,80 % žien.

Za najdôležitejšiu tému o sexualite považujú respondentky z nášho prieskumu sexuálnu spokojnosť. Rozprávať sa s partnerom o frekvencii pohlavných stykov, masturbácii, nevere a antikoncepcii nie je pre nich natoľko dôležité.

Na otvorené otázky, ktoré sme dali respondentom/respondentkám v dotazníku sme získali rôznorodé odpovede. Zistili sme, že najradšej sa muži aj ženy rozprávajú s partnerkou/partnerom o sexuálnej spokojnosti a sexuálnych praktikách.

So svojím partnerom/partnerkou by sa chceli rozprávať o sexuálnych fantáziách a bývalom sexuálnom živote.

Z ďalších odpovedí na otvorené otázky vyplynulo, že respondenti sa najčastejšie rozprávajú s partnerkou o sexuálnych polohách, čo uviedlo 51,22 % mužov. 31,51 % respondentiek uviedlo, že sa najčastejšie s partnerom rozprávajú o sexuálnej spokojnosti.

Zistili sme, že 43,90 % respondentov sa partnerkou nikdy nerozprávajú o bývalom sexuálnom živote, u žien túto skutočnosť uviedlo 38,36 %.

Zisťovali sme aj o čom sa naši respondenti/respondentky s partnerkou/partnerom najčastejšie hádajú. 43,90 % mužov uviedlo, že sa najčastejšie s partnerkou háda o frekvencii pohlavných stykov. Čo sa týka žien, najčastejšie uvádzali, že sa s partnerom o sexualite nehádajú.

7 DISKUSIA

Cieľ 1: Identifikovať komunikáciu o sexuálnej spokojnosti so sexuálnym životom.

Zistili sme, že muži sa s partnerkou o sexuálnej spokojnosti rozprávajú pomerne často. K podobným výsledkom sme dospeli aj v komunikácii mužov o partnerkinej sexuálnej spokojnosti. 41,46 % našich respondentov považuje komunikáciu s partnerkou o sexuálnej spokojnosti za veľmi dôležitú a rozprávajú sa o nej s partnerkou najradšej.

Najviac žien t.j. 45,21 % uviedlo, že sa rozpráva o svojej sexuálnej spokojnosti so svojím partnerom veľmi často. O partnerovej sexuálnej spokojnosti komunikuje s partnerom 46,58 % žien veľmi často. 57,53 % žien považuje komunikáciu s partnerom o sexuálnej spokojnosti za veľmi dôležitú. Sexuálnu spokojnosť považuje za najdôležitejšiu tému o sexualite vo vzťahu 35,62 % žien. V komunikácii o sexuálnej spokojnosti mužov a žien z nášho prieskumu nenachádzame veľké rozdiely. Môžeme skonštatovať, že o sexuálnej spokojnosti sa v partnerstvách našich respondentov a respondentiek často rozpráva.

Cieľ 2: Identifikovať komunikáciu o frekvencii pohlavných stykov vo vzťahu.

V našom prieskume sme zistili, že 27,50 % mužov komunikuje s partnerkou menej často o svojej frekvencii pohlavných stykov. O partnerkinej frekvencii pohlavných stykov komunikuje 39,02 % mužov. Pre 29,27 % mužov je komunikácia o frekvencii pohlavných stykov veľmi dôležitá. Za najdôležitejšiu tému v partnerskom vzťahu považuje frekvenciu pohlavných stykov 31,71 % respondentov. 43,90 % respondentov uviedlo frekvenciu pohlavných stykov za najčastejší dôvod hádky v partnerskom vzťahu.

Čo sa týka žien, zistili sme, že 32,88 % žien komunikuje s partnerom o svojej frekvencii pohlavných stykov menej často. O partnerovej frekvencii pohlavných stykov komunikuje s partnerom rovnako 32,88 % žien. Pre 35,62 % žien je komunikácia o frekvencii pohlavných stykov dôležitá vo vzťahu. Ako môžeme vidieť v teoretickej časti Kratochvíl (1985, s. 144) hovorí, že „odlišné požiadavky partnerov na frekvenciu stykov bývajú zdrojom rozporov vo vzťahu“. U nás sa to potvrdilo skôr u mužov, 43,90 % z nich sa najčastejšie háda o frekvencii stykov s partnerkou. Ženy frekvenciu pohlavných stykov považujú za dôvod hádky len v 10,96 %-tách.

Cieľ 3: Identifikovať komunikáciu o masturbácii vo vzťahu.

Zistili sme, že 31,71 % respondentov uviedlo, že o svojej masturbácii komunikuje s partnerkou menej často. O partnerkinej masturbácii komunikuje s partnerkou 26,83 % mužov menej často. Respondenti považujú komunikáciu o masturbácii s partnerkou za

menej dôležitú. Uviedlo to 26,83 % mužov. 7,32 % mužov uviedlo, že sa o masturbácii s partnerkou nikdy nerozprávajú.

U žien sme zistili, že 30,14 % sa o svojej masturbácii s partnerom nerozpráva vôbec. O partnerovej masturbácii nekomunikuje s partnerom 38,36 % žien skoro vôbec. 43,84 % respondentiek považuje komunikáciu s partnerom o masturbácii za málo dôležitú.

Ako môžeme vidieť v teoretickej časti práce Schmidt (2003, In: Marková, 2007, s. 72) zistil, že podľa 79 % 30-ročných mužov a žien je „masturbácia samostatná forma sexuality, ktorá v trvalých vzťahoch môže byť praktizovaná“. V našom výskume muži častejšie rozprávajú o masturbácii ako ženy. Muži považujú komunikáciu o masturbácii za menej dôležitú a ženy za málo dôležitú.

Cieľ 4: Identifikovať komunikáciu o nevere vo vzťahu.

Zistili sme, že 31,71 % respondentov komunikuje o svojej nevere s partnerkou menej často. O partnerkinej nevere komunikuje s partnerkou tiež 31,71 % mužov. 46 % mužov z nášho výskumu považuje komunikáciu o nevere za dôležitú. 51,22 % mužov považuje za neveru partnerky pohlavný styk s inou osobou.

U žien z nášho prieskumu sme zistili, že 28,76 % z nich komunikuje s partnerom zriedka o svojej nevere. O partnerovej nevere sa s partnerom nerozpráva 33,80 % žien. Pre 32,80 % žien je komunikácia o nevere dôležitá. Podobne ako aj u mužov považuje za neveru partnera 49,32 % pohlavný styk s inou osobou. Mathé, Ritomský, Bartl (2006, In Kratochvíl, 2009, s. 184) ako je uvedené v teoretickej časti práce zistili vo svojom výskume, ktorý realizovali na Slovensku, že k nevere sa priznalo 31 % ženatých mužov a 20 % vydatých žien. Môžeme skonštatovať, že hodnoty v percentách sú podobné nášmu výskumu, ale naši respondenti o svojej nevere komunikujú s partnerkou menej často a respondentky zriedka. Výsledky z nášho výskumu môžu byť skreslené, pretože sa respondenti/respondentky z nášho prieskumu mohli báť alebo hanbiť o tejto problematike rozprávať aj napriek tomu, že bol dotazník anonymný.

Cieľ 5: Identifikovať komunikáciu o antikoncepcii vo vzťahu

V našom prieskume sme zistili, že o svojej antikoncepcii 48,78 % mužov s partnerkou komunikuje zriedka. O partnerkinej antikoncepcii uviedlo 31,71 % mužov, že komunikuje zriedka. Rovnaké percento mužov, t.j. 31,71 % uviedlo, že považuje komunikáciu s partnerkou za dôležitú.

Čo sa týka žien, uviedlo 32,88 % z nich, že komunikujú s partnerom o svojej antikoncepcii menej často. O partnerovej antikoncepcii nekomunikuje s partnerom 24,66 % žien skoro vôbec. 34,25 % žien považuje komunikáciu o antikoncepcii za dôležitú. Môžeme

skonštatovať, že ženy z nášho prieskumu komunikujú častejšie o svojej antikoncepcii s partnermi. Komunikáciu o antikoncepcii s partnerom považujú za dôležitú muži aj ženy približne v rovnakých počtoch.

Prieskumné závery, ku ktorým sme dospeli naznačujú viaceré podnety pre teoretickú aj aplikačnú prax sociálnych pracovníkov a sociálnych pracovníčok. Tieto podnety sa týkajú predovšetkým oblasti sexuálnej výchovy. Na základe našich zistení konštatujeme potrebu sexuálnej výchovy. Sociálny pracovník a sociálna pracovníčka by si mali osvojiť komunikačné zručnosti v oblasti sexuality. V rámci svojho profesionálneho pôsobenia majú možnosť využiť tieto poznatky v oblasti sociálneho poradenstva, sociálnej práce s rôznymi skupinami (napr. mladistvými), v rámci preventívnej sociálnej práce alebo terénnej sociálnej práce.

Navrhujeme nasledovné odporúčania pre prax v sociálnej práci:

- zaradiť sexuálnu výchovu do prípravy budúcich sociálnych pracovníkov a pracovníčok
- sprostredkovať informácie o spoľahlivých formách antikoncepcie
- naučiť sociálnych pracovníkov a sociálne pracovníčky komunikačným zručnostiam v oblasti sexuality
- upozorňovať na otvorenosť komunikácie v partnerskom vzťahu

ZÁVER

Bakalárska práca je zameraná na problematiku komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch. V teoretickej časti práce sme sa venovali analýze jednotlivých pojmov. Bližšie sme definovali komunikáciu podľa viacerých autorov. Zamerali sme sa aj na definovanie sexuality, kde sme vymedzili užšie a širšie chápanie sexuality. V ďalšej podkapitole sme priblížili pojem partnerský vzťah. Pozornosť sme upriamili na vybrané aspekty komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch – sexuálnu spokojnosť, frekvenciu pohlavných stykov, masturbáciu, neveru a antikoncepciu. Prezentovali sme aj niektoré výskumy, ktoré sa týkajú komunikácie o sexualite vo vzťahoch - ako posolstvá, ktoré nám dávali rodičia od detstva ovplyvňujú náš partnerský vzťah. Následne sme špecifikovali niektoré vybrané súvislosti pôsobenia sociálneho pracovníka/pracovníčky v oblasti sexuality.

V empirickej časti práce sme prezentovali výsledky prieskumu, ktorý bol zameraný na identifikáciu vybraných aspektov komunikácie o sexualite v partnerských vzťahoch u mužov a žien mladšieho dospelého veku. Zistili sme, že o sexuálnej spokojnosti sa rozpráva pomerne často u mužov aj u žien v partnerstvách. Čo sa týka frekvencie pohlavných stykov, muži ju považujú častejšie za dôvod hádky ako ženy. O masturbácii sme zistili, že muži o nej komunikujú častejšie ako ženy a komunikácia o nej je pre nich viac dôležitá ako pre ženy. O svojej nevere muži často nerozprávajú, ale z odpovedí žien vyplynulo, že o svojej nevere rozprávajú iba zriedka. Rozprávať sa o antikoncepcii považujú za dôležité muži aj ženy z nášho prieskumu. Samozrejme výsledky nemôžeme zovšeobecňovať.

Na základe získaných údajov sa domnievame, že je opodstatnené zaradiť sexuálnu výchovu do prípravy budúcich sociálnych pracovníkov a sociálnych pracovníčok. Hlavne sa zamerať na komunikačné zručnosti v oblasti sexuality. Sociálny pracovník a sociálna pracovníčka by mali vedieť poradiť, resp. informovať klienta/klientku sociálnej práce v oblasti sexuality.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

- BIANCHI, G. „Sexualita a kvalita života: výzvy pre výchovu a školu“. In *Konferencia realizovaná 9.-11.10.2005*. Stará Lesná, 2005. s. 15.
- BOSÁ, M. 2003. Prečo je (tá) láska taká ťažká. In CVIKOVÁ, J. – JURÁŇOVÁ, J. (Ed.). *Ružový a modrý svet: Rodové stereotypy a ich dôsledky*. Bratislava: Aspekt, 2003, s. 290. ISBN 80-89140-02-5.
- BUKOVSKÁ, L. 2006. *Asertivní komunikace*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí o.p.s., 2006. 24 s. ISBN 80-86991-73-3.
- CAPPONI, V. – NOVÁK, T. 1995. *Sám sobě manželským poradcem*. Praha: Grada, 1995. 110 s. ISBN 80-7169-163-1.
- CELMEROVÁ, Z. 1990. *Člověk na celý život*. Praha: Avicenum, 1990. 127 s. ISBN 80-201-0071-7.
- Celosvetový prieskum kvality sexuálneho života*. [online]. 2007, [cit. 2010-01-15]. Dostupné na internete: <http://www.seesame.com/sk/portal_pr/ts/durex-sexualnyzivot.php>.
- CIBULEC, J. 1984. *Manželské praktikum*. Praha: Avicenum, 1984. 304 s. 08-096-84.
- DIVÍNOVÁ, R. 2004a. *Cybersex jako forma internetové komunikace*. Diplomová práce. Brno: FSS MU, 2004a.
- DIVÍNOVÁ, R. 2004b. „Cybersex jako způsob internetové komunikace.“ Vyšlo pod názvom „Cybersex jako způsob partnerské komunikace.“ In: *Psychologie Dnes*. ISSN 1212-9607, 2004(b), roč. 10, č. 7-8, s. 9-13.
- GABURA, J. – PRUŽINSKÁ, J. 1995. *Poradenský proces*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. 147 s. ISBN 80-85850-10-9.
- GIDDENS, A. 1993. *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love, and Eroticism in Modern Societies*. Stanford: Stanford University Press, 1993, s. 216. ISBN 0-8047-2214-5.
- HARGAŠOVÁ, M. – NOVÁK, T. 2007. *Předmanželské poradenství*. Praha: Grada, 2007. 144 s. ISBN 978-80-247-1730-2.
- JANÁČKOVÁ, L. 2009. *Praktická komunikace pro každý den*. Praha: Grada, 2009. 112 s. ISBN 978-80-247-2479-9.

- JANIŠ, K. – HORKÁ, R. 2009. Vnímaní nevěry očima studentek vysoké školy. In MITLÖHNER, M. (Ed.). *Sborník referátů zo 17. celostátního kongresu k sexuální výchově v České republice realizovaného v dnech 17. – 19. 9. 2009*. Brno: Tribun EU, 2009, ISBN 978-80-7399-835-6. s. 34-36.
- KATRŇÁK, T. 2000. Moderní partnerské vztahy a jejich proměna v době pozdní modernity. In *Sociologický časopis*, 2000, roč. 36, č.3, s. 307-316.
- KLIMENT, M. 2004. Riziká a výhody užívania antikoncepcie. In *Rozhlasová stanica Okey* [online]. 2004, [cit.2004-08-17]. Dostupné na internete: <http://www.rodicovstvo.sk/okey.htm>
- KLIMENT, V. A KOLEKTÍV. 1990. *Zodpovedné rodičovstvo*. Martin: Osveta, 1990. 152 s. ISBN 80-217-0125-0.
- KRATOCHVÍL, S. 2009. *Manželská a párová terapie*. Praha: Portál, 2009. 280 s. ISBN 978-80-7367-646-9.
- LENCZOVÁ, M. 2008. *Ako to poviem našim deťom?* Bratislava: Slovenská spoločnosť pre rodinu a zodpovedné rodičovstvo, 2008. 87 s. ISBN 978-80-968891-6-7.
- LUKŠÍK, I. – SUPEKOVÁ, M. 2003. *Sexualita a rodovosť v sociálnych a výchovných súvislostiach*. Bratislava: Humanitas, 2003. ISBN 80-89124-0-1-1.
- LUKŠÍK, I. – ŠVIHELOVÁ, D. – VARMUŽA, J. 2005. Rodové posolstvá v rodine. In KOLESÁROVÁ, A. (Ed.). *Rodina na prelome tisícročia: Zborník referátov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Nitra: Katedra sociológie FSVaZ UKF, 2005. ISBN 80-8050-914-X. s. 586-591.
- MARKOVÁ, D. (Ed.). – HROZENSKÁ, M. 2008. *Sexuality : Zborník príspevkov z prvej medzinárodnej konferencie realizovanej v dňoch 20. – 21. 9. 2007*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, ISBN 978-80-7041-035-6. s. 122 - 129.
- MARKOVÁ, D. 2006. Rodovo citlivý prístup v práci s klientom a klientkou sociálnej práce. In SMUTEK, M. – KAPPL, M. (Ed.). *Proměny klienta služeb sociální práce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2006. ISBN 80-7041-716-1, s. 297-305.
- MARKOVÁ, D. 2007a. Heterosexizmus a rodina. In VAŠTATKOVÁ, J. – LOUKOTOVÁ, V. (Ed.). *Akční pole sociální práce aneb sociálněpedagogické otázky současnosti : Sborník příspěvků z I. ročníku konference konané dne 2. dubna 2007 v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007a. ISBN 978-80-244-1665-6, s. 189-198.

- MARKOVÁ, D. 2007b. *Predmanželská sexualita v kontextoch sexuálnej diverzity a variability*. Bratislava: Regent, 2007b. 246 s. ISBN 978-80-88904-59-5.
- Masturbácia*. [online]. [2010-03-02]. Dostupné na internete: <<http://stop.nolimit.cz/masturbacia>>.
- Metódy antikoncepcie*. [online]. [cit. 2010-02-14]. Dostupné na internete: <<http://rodicovstvo.wordpress.com/antikoncepcia/metody/>>.
- NOONAN, RAYMOND J. 1998. „The Psychology of Sex: A Mirror from the Internet“. In: GACKENBACH J. *Psychology and the Internet: Intrapersonal, Interpersonal and Transpersonal Implications*. San Diego: Academic Press, 1998, p. 143-168. ISBN 012-271950-6.
- ONDREJKOVIČ, P. 2008. Ľudská sexualita, normy a scienta sexualis. In *Sexuality : Zborník príspevkov z prvej medzinárodnej konferencie realizovanej v dňoch 20. – 21.9. 2007*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN 978-80-7041-035-6. s. 136 - 143.
- POLIAKOVÁ, E. 2003. Vývoj sexuálnej výchovy na Slovensku. In BIANCHI, G. *Upgrade pre sexuálnu výchovu. Human Communication Studies, vol. 8*. Bratislava: VEDA, KVS BK SAV, 2003, s. 11-20. ISBN 80-224-0783-6.
- PREVENDÁROVÁ, J. 1995. *Priateľstvo, láska a vývin partnerského vzťahu*. 1995. [cit. 2010-03-03]. Dostupné na internete: <http://rodicovstvo.wordpress.com/metodiky>
- ROUSSEL, L. „Sociální status milostného citu.“ In: Sociologický obzor 1, 1992, č. 1, s. 12-18.
- SCHNEIDER, J. P. – WEISS, R. *Understanding Addictive Cybersex*. Stiahnuté 22.decembra 2009. Dostupné na: <http://www.cybersexualaddiction.com/understanding.php>
- ŠKVARENINOVÁ, O. 1995. *Rečová komunikácia*. Bratislava: SPN, 1995. 162 s. ISBN 80-08-02228-0.
- WEISS, P. *Homosexualita*. Stiahnuté 20.februára 2010. Dostupné na internete: <http://www.planovanirodiny.cz/clanky/homosexualita>
- WEISS, P. – ZVEŘINA, J. 2001. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál, 2001. 159 s. ISBN 80-7178-558-X.